A°. 1857. N°. 153.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

WOENSDAG 1 JULIJ.

Buitenland.

BATAVIA den 10 mei.

Van Regeringswege is bekend gemaakt, dat voor bloemlezingen, uit bij voorkeur Oostersche en des noods uit in eene Oostersche maatschappij begrijpelijke Westersche geschriften getrokken, in goed Javaansch vertaald en geschikt om van Gouvernementswege te worden gedrukt en uitgegeven, ten einde te strekken tot leer- en leesboek in de hoogere klassen der Javaansche scholen, eerepenningen kunnen worden toegekend van goud, ter grootte en dikte van een 2½ guldenstuk, hebbende aan de eene zijde 's Konings wapen en aan de keerzijde een toepasselijk opschrift.

— Door de directie der natuurkundige vereeniging in Nederl. Indië zijn benoemd tot gewone leden: de heeren *J. H. Walbeehm*, te Riouw; *J. K. Ploem*, te Tjandjoer; *H. M. Andrée Wiltens*, Padangsche Bovenlanden; *A. C. J. Edeling* te Batavia; *J. van Es*, te Soemedang; *A. Hendriks*, op Biliton; *P. Knuttel*, op Japan; *E. Rant*, op Borneo; *A. Schultze*, te Ambal, en *W. F. Versteeg*, te Batavia.

— Den 3 mei is van Batavia vertrokken Zr. Ms. transportschip MERWEDE, komm. luit. ter zee 1ste kl. *R. C. Sloos*, bestemd naar Nederland.

— Den 12 april ll. heeft de stoomboot *Koningin der Nederlanden*, kapit. *Prins*, Batavia verlaten, zich begevende over Muntok en Riouw naar Singapore, tot het overbrengen en afhalen der landmail-pakketten. Het getal brieven, dit maal verzonden, was als volgt: per landmail via Marseille 4778, via Triest 4593 en via Southampton 833 stuks, en naar Singapore 1261, Banka 497, Palembang 647, Riouw 207 en Billiton 34, te zamen 2646. Totaal 12850 stuks.

— De stand der agio op de drie hoofdplaatsen van Java was op den 1 april ll. als volgt:

	BATAVIA.	SAMARANG.	SOERABAJA.
	Duiten.	*Duiten.*	*Duiten.*
Voor een tiende gulden	12	12	—
» » kwart dito..	30	30	—
» » halven dito..	60	60	—
» den Nederl. gulden	122	120	120
» een 2½ guldenstuk	303	300	300
» » 3 »	360	—	—
» » gouden Willem	1260	1260	—
» » halven dito..	630	630	—
» » recepis ad *f* 1	119	118	119
» » gd. Sp. doubl.	5040	5280	—
» » Mexik. dito..	4800	4800	—
» » gd. dukaat (n.)	—	800	—
» » Spaans. mat...	366	338	—
» » Mexik. dollar	325	320	324
» » Sikka-ropy...	—	—	—
» » 5 frankstuk...	276	—	—

— Gedurende de maand maart hebben zich op de zuidkust van Banka, nabij Muntok, eenige rooversvaartuigen vertoond en verschillende praauwen aangehouden en beroofd.

— De gezaghebber der zuider afdeeling van Borneo een matroos van eene kruispraauw berispt hebbende, werd door dezen met eene handbijl aangevallen en gewond. De wond was echter niet gevaarlijk. De dader is door den Landraad tot dwangarbeid veroordeeld.

LONDEN den 29 junij.

Ook het ministerieel dagblad *Globe* tracht het publiek wegens de jongste telegrafische berigten uit Indië gerust te stellen en wil dat men de meer uitvoerige berigten afwachte, welke de Overlandmail aanbrengt. Inmiddels vergunt de tegenwoordige staat des legers het hoofd aan alle voorkomende omstandigheden te bieden. Twee regementen kavallerie en vier regementen infanterie, gezamenlijk 8000 man sterk, staan gereed om ingescheept te worden. Zij waren aanvankelijk tot aflossing van andere regementen bestemd, welker dienstttijd verstreken was, maar ook deze blijven nu in Indië, zoolang de toestand zulks vordert. Te Chatham heerscht eene buitengewone drukte, ten gevolge van den last des Ministers van oorlog, om ongeveer 3000 onderofficieren en soldaten naar Indië in te schepen. Al deze troepen vertrekken in de maand julij derwaarts.

Ofschoon de *Times* het gebeurde niet zoo ligt acht, wanhoopt ook dat blad niet aan het dempen van den opstand, mits niet langer halve, maar doortastende maatregelen genomen worden en een ontzettend voorbeeld worde gesteld, waartoe juist nu het geschiktste tijdstip is aangebroken, nu de oorlogen tegen Rusland en Perzië geëindigd zijn. Overigens acht dat blad het dringend noodig onverwijld den bekwaamsten ambtenaar dien men vinden kan naar Indië te zenden, om het daar heerschend militair stelsel aan eene geheele herziening te onderwerpen.

De *Sun* deelt het volgend berigt mede: „Oude is rustig. De troepen uit Ceylon zijn te Calcutta aangekomen en de binnenlandsche Vorsten hebben hunne contingenten aangeboden."

— Zondag avond ten elf ure had op den zuidoostelijken spoorweg een der verschrikkelijkste spoorwegongelukken plaats welke sedert langen tijd gebeurden. Door het in snelle vaart stooten van een zondagstrein tegen een anderen trein, die bij het station te Lewisham stil stond, zijn verscheiden rijtuigen vernield en hebben 11 menschen, namelijk 7 mannen, 3 vrouwen en een kind, onmiddellijk het leven verloren, terwijl tusschen de 40 en 50 anderen zwaarder of ligter gekwetst werden.

KEULEN den 29 junij.

Te Dusseldorp worden reeds drukke toebereidselen voor het groote schuttersfeest gemaakt, dat over drie weken aldaar gehouden zal worden. Niet alleen hebben de voornaamste schutters-vereenigingen uit Duitschland, maar ook die van Amsterdam, Arnhem, Zutphen en Brussel, zich tot deelneming aan dit feest aangemeld.

— Te Gustorf in de Rijnprovincie zijn in den namiddag van 25 dezer 18 huizen en 21 stallen en schuren afgebrand. Naardien de vernielde panden bijna alle met stroo gedekt waren, verspreidden zich de vlammen, bij de heerschende droogte en nagenoeg volslagen gebrek aan water, met ontzettende snelheid.

— De Prins van Pruissen is eergisteren, laatstelijk van Karlsruhe, te Baden aangekomen.

— De Keizer en de Keizerin van Rusland, alsmede de grootvorst *Michiel*, zijn ll. zaturdag te Hannover aangekomen.

— Uit Weenen zijn kostbare geschenken, namelijk eene schitterende diadeem, halssieraden, armbanden en een borstsieraad in brillanten, naar Brussel onder weg, welke de Keizer en de Keizerin aan prinses *Charlotte* van België doen toekomen, wier huwelijk met den aartshertog *Maximiliaan* den 27 julij aldaar gevierd wordt. De aartshertogin *Sophia*, moeder des bruidegoms, zendt, onder anderen, de bruid eene broche in antieken stijl toe, die het door eene meesterhand geschilderd portret des aartshertogs *Maximiliaan* bevat.

— De verspreiding van het Brusselsch dagblad *l'Indépendance* is, volgens officiële aankondiging, in geheel Oostenrijk verboden.

Binnenland.

's GRAVENHAGE den 30 junij.

H. M. de Koningin-Weduwe zal aanstaanden woensdag des namiddags ten 2 ure uit de residentie naar Soestdijk vertrekken. Naar men verneemt zal H. M. echter niet zeer lang aldaar verblijven, maar weldra eene reis naar Silezië ondernemen.

Naar men verneemt zou de komst van Z. D. H. den Erfprins van Saksen Meiningen hier te Lande in verband staan met een ontwerp tot het aangaan van een tweede huwelijk met de tweede dochter van H. K. H. prinses *Marianne* der Nederlanden. Zoo men weet heeft Z. D. H. in eerste huwelijk gehad de oudste dochter van gemelde Prinses, uit welk huwelijk twee kinderen zijn gesproten.

— Neêrlands beroemdste schilders, waaronder eenige te 's Gravenhage woonachtig, hebben dezer dagen den boek-, muziek- en kunsthandelaar *A. J. van Tetroode* een treffend blijk van belangstelling gegeven, door zich te verbinden hem tot eene permanente of doorloopende tentoonstelling, welke hij, bij afloop van de tegenwoordige 's Gravenhaagsche tentoonstelling, van voornemen is te dezer stede op te rigten, eene schilderij van hun penseel te leveren.

— De voorstelling in den Koninklijken Franschen schouwburg alhier zal donderdag den 2 julij bestaan uit *Le gendre de M. Poirier*, comédie; *Le chef d'oeuvre inconnu*, drama, en *Une Allumette entre deux feux*, vaudeville.

ROTTERDAM den 30 junij.

Heden omstreeks op den middag had op de begraafplaats in het naburige Hillegersberg de ter aardebestelling plaats van wijlen den heer mr. *A. T. Prins*, wethouder der gemeente Rotterdam en voorzitter der commissie voor de plaatselijke werken. Het lijk, gevolgd door drie zonen en eenige nabestaanden des overledenen, werd digt bij den grafkelder opgewacht door heeren Burgemeester en Wethouders, door de leden der commissie voor de plaatselijke werken met de hoofdambtenaren der fabrikage, alsmede door onderscheiden leden van den Gemeenteraad, benevens den Secretaris en den Gemeente-Ontvanger. Ook bevonden zich daar ter plaatse verschillende Regenten van het Burgerweeshuis en leden der gecommitteerden der Nederduitsche Hervormde gemeente, benevens zeer vele belangstellenden uit verschillende standen der maatschappij, die den waardigen overledene de laatste eer wenschten te bewijzen. Toen het lijk bij den grafkelder was geplaatst, die zich pas 14 dagen geleden voor de echtgenoote des nu ontslapenen had ontsloten, hield een der zonen eene roerende toespraak en bragt aan vader en moeder eene dankbare kinderlijke hulde, die op de aanwezigen een diepen indruk maakte. Hierop nam de heer *J. W. L. van Oordt*, oudst lid van de commissie voor de plaatselijke werken, het woord en herdacht in hartelijke taal de vele verdiensten, het edele karakter en de ijverige werkzaamheid des waardigen overledenen, wiens voorbeeld hij ter navolging aanprees en wien hij thans een laatst vaarwel toeriep. Diep geroerd verlieten al de aanwezigen het graf van den braven, wiens assche in vrede ruste!

Het Programma der muziekale uitvoering aan de Officieren-Societeit, in het Park alhier, op aanstaanden woensdag den 1 julij, des avonds ten 7½ ure, luidt dus: 1, Marche *les Armées Combinées, Hamm*; 2, Ouverture *Bonsoir M.r Pantalon, Grisar*; 3, Fantaisie *la Favorite, Donizetti*; 4, Walse *Wanderlieder, Gungl*; 5, Ouverture *Freyschutz, C. M. von Weber*; 6, Galop Militaire, *Kuhner*; 7, Potpourri *Romeo & Juliette, Bellini*; 8, Polka *les Eclairs, Buggenhout*; 9, Marche *Standaard, W. Hutschenruyter*.

Bij Koninklijk besluit is in het derde schooldistrict van het hertogdom Limburg bij continuatie tot schoolopziener benoemd de heer *J. J. Jaegers*.

Staten-Generaal.

TWEEDE KAMER. — *Zitting van maandag 29 junij.* (*Vervolg.*)

BERAADSLAGINGEN over de wet op het lager onderwijs.

De heer *van der Veen* wijst op de noodzakelijkheid dat er eenheid in het onderwijs besta, ten einde daardoor kracht uit te oefenen. Hij herinnert het gemis van eenheid dat in de wet van 1806 omtrent verschillende punten bestond, als omtrent de examina van toelating, waarbij verschillende inzigten door de onderscheidene commissien werden gevolgd, zoodat het gehalte der gevergde kundigheden zeer verschillend was; hij wijst op het gemis van regeling in bezoldiging en van eene voorziening van pensioenen, waardoor vaak de minder bekwame personen aan moesten blijven. In dien toestand was er geen eenheid mogelijk. Hij vraagt of door het tegenwoordige ontwerp eenheid in de zaak zal gebragt worden? Hij meent dit te moeten betwijfelen, en zulks niet zoo zeer uit hoofde van het voorgestelde toezigt, als uit de regeling der aanstelling van de onderwijzers, evenzeer als door de wijze van bezoldiging en het bedrag daarvan. Hij wenschte de kosten van het onderwijs geheel van Staatswege bekostigd te zien, ten einde niet alles afhankelijk te maken van de verschillende inzigten der onderscheidene gemeentebesturen en van den finantiëlen toestand der gemeenten. Het groot voordeel daarvan zou zijn, dat het onderwijs geheel kosteloos verkrijgbaar zou zijn. Dit acht hij wenschelijk, vooral met het oog op de schoolpligtigheid. Die schoolpligtigheid acht hij wenschelijk, daar het onderwijs het hoogste Staatsbelang is. Hij weet het, dat hij dit gevoelen met weinigen deelt, maar hij meent toch te moeten wijzen op de verontrustende toeneming van het getal niet schoolgaande kinderen. Men zegt wel, de schoolpligtigheid is onuitvoerbaar, maar dit is volstrekt niet bewezen; de proef is er niet van genomen. Hier te Lande bestaat eerbied voor de wetten; men kan niet vooronderstellen, dat, als de wet sprak, de ouders hunne kinderen minder naar de scholen dan naar de kazernen zouden zenden. De schoolpligtigheid zou ook de oprigting van bewaarscholen in de hand werken. De spreker behandelt vervolgens het beginsel der gemengde school, en wijst op het ongerijmde om daar naast te stellen subsidien voor bijzondere scholen wegens de gemoedsbezwaren der ouders. Wie zal die gemoedsbezwaren beoordeelen? Waar is de grens? Hoe vele kinderen moeten de aanvraag geldig maken? Alinea 4 van art. 22 is eene afwijking van het beginsel der gemengde scholen; hij zal dan ook stemmen tegen art. 22 en medewerken tot het amendement, om dat artikel in te trekken. Mogt die poging mislukken, dan zal hij tegen de wet stemmen, hoe gaarne hij haar ook aannam, om het vele goede, dat er in gelegen is, en om een einde aan den onzekeren toestand te maken.

De heer *van Lynden* heeft, zoo ooit, heden het gewigt gevoeld der betrekking van volksvertegenwoordiger, nu hij geroepen is tot de behandeling eener wet van zoo belangrijken en teederen aard, welke aanleiding heeft gegeven tot de optreding van een Kabinet, dat zoo regtmatige verwachtingen heeft opgewekt en waarvan de vorming toevertrouwd was aan een man, met wien hij vroeger en later door vriendschapsbanden verbonden was. Hij had liever gewenscht te zwijgen, maar hij heeft vermeend dit niet te mogen doen, omdat hij geen voet wilde geven aan den schijn, zich door persoonlijke sympathie te laten beheerschen. Hij zal eenige algemeene opmerkingen in het midden brengen over de wijze waarop de Regering het mandaat, haar door den Koning toevertrouwd, heeft vervuld; over de houding van het Ministerie tegenover de Kamer en over de algemeene strekking der wet. Hij zal trachten met bezadigdheid te spreken en de waarheid in liefde betrachten. Hij zal daarom zwijgen over de vraag of bij de vorming van het Kabinet toeval dan wel overleg bestaan heeft. Er moest een middel van bevrediging gevonden worden. Hij weet het, dat velen de optreding van dit Ministerie met niet minder belangstelling hebben gezien dan de tijdgenooten van *Columbus* naar de ontdekking eener nieuwe wereld uitzagen. Maar tegen die overdreven verwachting heeft de Minister van Justitie spoedig gewaarschuwd. Maar het land moest gevonden worden en nu is de vraag of wij met de voordragt land hebben gewonnen, dan of wij op eenige onstuimige zee zullen blijven drijven, of het aangeboden bevredigingsmiddel aannemelijk is? Hij wenscht geene onmeêdoogende of oneerbiedige hand te slaan aan de antecedenten van het Ministerie, zamengesteld uit volijverige, kundige mannen en die met warme liefde voor het aloude volksbestaan bezield zijn. Hij zal die snaar van antecedenten niet aanroeren, welke bij den Minister van Justitie onaangename trillingen te weeg brengt. De meeningen over consequentie of in-

consequentie loopen uiteen. De Ministers wenschen meer voor- dan achteruit te zien, wie zal het misbillijken? Hij zal zich stellen op het terrein van art. 22 der voordragt en hij zal niets zeggen wat strijdig is met den eerbied voor politieke begrippen van andersdenkenden. De Minister heeft eenmaal gezegd, dat menschen geen rotsen zijn, alsof hij een voorgevoel had van zijn eigene loopbaan. Over de wankelbaarheid der rots heeft men zich niet te beklagen. Eenmaal zal de Minister zijne wankelbaarheid inzien en betreuren. Geve God, dat het nadeel, aan het volksonderwijs toegebragt, alsdan niet onherstelbaar moge zijn.

Alvorens verder te gaan, meent hij eene zinsnede van het voorloopig verslag te moeten releveren. Daarin wordt onder anderen gezegd: „Te midden van dien strijd van meeningen, vond de meerderheid alle reden, om den loop te betreuren, die aan geheel deze zaak gegeven is. Degenen, die thans over groote teleurstelling klaagden, hadden zelve getracht den grooten hoop op te roepen, om zich met een onderwerp van wetgeving te mengen, welks ware aard niet onder ieders beoordeeling valt. Ziende, dat zij hun lievelingsdenkbeeld langs den weg eener bezadigde discussie niet konden bereiken, hadden zij demagogische middelen te baat genomen en door het beroep op eene numerieke meerderheid trachten te overwinnen." Hij laat de gepastheid der benaming van *grooten hoop* daar. Groote achting bewijst het zeker niet. Die groote hoop wordt dan gezegd opgeroepen te zijn. Men bedoelt zeker daarmede de petitionnarissen. Maar opgeroepen of niet, de questie van het lager onderwijs is wel een van die weinige onderwerpen, welke onder het begrip van den grooten hoop zijn. De questie resumeert zich voor den huisvader in de vraag: zullen de kinderen in de scholen niet alleen geleerd, maar ook opgevoed worden? Zal de Bijbel, dien zij in huis hebben leeren gebruiken, in de scholen voorgesteld worden als een gesloten, zoo niet als een verboden boek? Men gewaagt van demagogische middelen. Maar sedert wanneer is het wettig regt van petitionnement onder demagogische middelen genoemd? Men heeft alleen gebruik gemaakt van het regt, bij art. 9 der Grondwet gegeven.

Hij zal zich thans verdedigen tegenover de Regering omtrent eenige zinsneden in het voorloopig verslag. Hij heeft behoord tot die minderheid, welke het bevredigingsmiddel als de vrucht van onopregtheid, misleiding en bedrog hebben aangemerkt en waarop de Regering het beneden zich geacht heeft te antwoorden. Hij vleit zich, dat het Ministerie het niet beneden zich zal achten, hem gehoor te verleenen. Hij houdt vol, dat het middel van bevrediging een onopregte en bedriegelijke leus was. Wat heeft aanleiding gegeven tot de optreding van dit Ministerie? De tegenstand tegen het vorige ontwerp wegens de uitsluiting van het Christelijk element, bij velen gepaard met den wensch naar gesplitste scholen en voor de Israëlieten afzonderlijke scholen, en de begeerte des Konings, om een middel te vinden, ten einde de gemoedsbezwaren tegemoet te komen, zoo als in de zitting van 24 september door den Minister van Justitie vernomen is. En wat nu heeft het Kabinet gedaan? Het heeft, na lang stilzwijgen, een ontwerp geleverd, dat een familietrek heeft met het vorige, zoodat sommigen zeggen, dat het hetzelfde is, met inlassching van het woord Christelijke deugden en de subsidie voor bijzondere scholen. Het bedriegelijke lag daarin, dat de Regering de uitdrukking Christelijke en maatschappelijke deugden uitlegde in een zin, dat zij volstrekt geen beteekenis had, en aan den Israëliet als geheel schuldeloos voorstelde. Dit was misleiding van de verontruste gemoederen. Of het woord Christelijk had eene beteekenis, en dan was het eene misleiding voor de Israëlieten; óf het was onbeteekenend, en dan was het eene misleiding voor de Christenen. Maar er is veel meer. Het vooruitzigt, eene subsidie voor bijzondere scholen, als veiligheidshaven, moge dezen of genen eenvoudige gerust gesteld hebben, maar het was inderdaad niets dan schijn, en het geeft wezenlijk niets. En dan de gezamenlijke scholen, waar het verboden is van Christus te spreken? Is dit geene bedriegelijke leus? Het spreekt van zelve dat hier niet kan gedacht worden aan opzettelijke misleiding, maar met de beste bedoelingen kan iemand op het dwaalspoor gebragt worden. De irenische politiek van dit Kabinet heeft dit eigenaardige, dat het, allen wenschende te bevredigen, niemand bevredigt, omdat het niet vraagt wat regt is, maar wat het meest overeenkomt met den wensch der meerderheid. Het smart hem deze taal te moeten voeren, omdat hij de overtuiging heeft, dat dit Kabinet een onafhankelijk standpunt had kunnen innemen, als het niet steeds zoo zeer gevraagd had, wat de meerderheid wilde. Zulk toegeven aan de eischen der meerderheid acht hij niet bestaanbaar met de onafhankelijkheid en waardigheid der Regering. Zelfs punten, die zij aanvankelijk als strijdig met de Grondwet beschouwde, geeft zij eindelijk weder op en wijzigt de wet op die punten. Telkens zegt de Regering, dat ze in dit of dat opzigt niet verder kan gaan, en evenwel, na het voorloopig verslag en de uitgedrukte opinie der meerderheid, geeft zij toe. Zoo is het gegaan met het subsidiëren aan bijzondere scholen door provincien of gemeentebesturen, met het getal Rijkskweekscholen, met het schooltoezigt en met meerdere punten. Hij betreurt dit niet om de veranderingen zelve, maar om het gemis der onafhankelijkheid van de Regering in verhouding tot de Kamer.

De spreker maakt nu eenige opmerkingen nopens de strekking der wet. De Regering wil de gemengde school, waaraan, zoo zij zegt, de Natie gehecht is; iets dat evenwel niet bewezen is. Doch toegegeven, dat de Natie gehecht is aan de gemengde school, wat is daarvan dan de reden? Zij is deze: omdat het onderwijs dan nog eenigzins Christelijk kon zijn, door niet vermenging met Israëlieten. Zijne verwondering is opgewekt door dat dit Kabinet die vermenging heeft voorgesteld, dit Kabinet, dat de actualiteit eerbiedigt. Welnu, de afzonderlijke Joodsche school is van oudsher bekend; sedert 1643 hebben de Joden afzonderlijke scholen en het Koninklijk besluit van 1817 is nog op die scholen toepasselijk. Hunne toelating op de gemengde school ontneemt daaraan het Christelijk karakter. Men make zich omtrent de Israëlieten geene illusien. Nog onlangs heeft een schrijver gezegd: „De Israëlieten bedanken u hartelijk voor uwe Christelijke deugden." Hij weet nu wel dat de Roomschen de gemengde school neutraliseren en er zijn die meenen dat daardoor hunne Kerk wordt uitgebreid. Hij houdt die meening niet voor zoo geheel ongegrond en hij geeft ook zijne bevreemding te kennen, dat de Roomschen hier de gemengde school verlangen en elders niet; doch afgescheiden daarvan, al laat men de Joden er buiten, dan nog is de gemengde school onmogelijk, want men moet dan den Bijbel van die school weglaten of men is onregtvaardig tegen de Roomschen. En als de Bijbel wordt weggelaten, dan zou hij dit voor de Protestantsche bevolking een nationale ramp achten en welligt zou het een nationale vloek ten gevolge kunnen hebben. Hij vraagt ten slotte of wij reeds zijn uit die zee van onzekerheid en dubbelzinnigheid? Zijns inziens neen. Er zijn immers twee gevallen denkbaar: óf de wet wordt ontdaan van alle de herinneringen aan haren oorsprong; óf hare afhandeling zal gestuit worden door het verzet der Regering. In het eerste geval zal de zaak slecht geregeld worden en in het andere onafgedaan blijven. Hij verkiest echter liever geene regeling dan eene schadelijke regeling.

De heer *van Deinse* is in het algemeen gunstig voor het ontwerp gestemd, als voldoende aan de eischen der Grondwet en om ons te helpen uit eene onzekere toekomst. Zijne gronden van goedkeuring zijn de gemengdheid der school en de opleiding tot Christelijke en maatschappelijke deugden, waardoor alle kinderen, als broeders vereenigd, in liefde en verdraagzaamheid zullen worden opgevoed. Hij had echter de vrijheid tot oprigting van bijzondere scholen niet afhankelijk willen hebben gesteld van voorafgaand verlof. Dit Ministerie zegt nu wel de wet zóó te begrijpen, maar zal dat ook het gevoelen zijn van volgende Ministerien? De wet moet geen twijfel overlaten. Hij wenscht ook in de wet het beginsel te hebben opgenomen van schoolpligtigheid, vooral bij de ongunstige verhouding van het aantal schoolgaande kinderen, in vergelijking met het buitenland. Terwijl in andere Landen 1 scholier op de 3, 5, 8 of 10 inwoners is, is er bij ons slechts 1 op de 14 inwoners; — 38,000 kinderen tusschen de 6 en 12 jaren ontvangen in het beschaafde Nederland geen onderwijs, en dit is geen voorbijgaand, maar een regelmatig verschijnsel schier over het geheele Land. Waar ouders hunne kinderen als redeloos vee tot last en pest der maatschappij laten rondloopen, moet de Staat tusschen beide komen om die ouders te dwingen, in het belang van orde, hun pligt te doen. Daardoor wordt geen inbreuk op de persoonlijke vrijheid gemaakt; immers de militiewet verpligt wel de kern der jongelingschap om onderwijs in den wapenhandel te ontvangen en zou dan voor de jeugd het schoolonderwijs niet verpligtend zijn. Hij zou ook wenschen dat het onderwijs aan die schoolpligtige kinderen kosteloos plaats had, waardoor het laatste voorwendsel aan de nalatige ouders zou worden ontnomen. Hij acht het ook wenschelijk, dat het onderwijzerspersoneel, wat de lagere school betreft, wierd bezoldigd door het Rijk, en dit zoowel in het belang der onderwijzers als van den Staat.

De heer *de Poorter* bespreekt de intrekking van de subsidie aan de onderwijzers in Noordbrabant, in verband met het bij de memorie van beantwoording gevoegd advies van den Lands-advocaat. Het is nu gebleken, dat Noordbrabant beschouwd wordt als een wingewest, door het regt van den sterkste overmeesterd. Hij vraagt of het voorzigtig en staatkundig is, thans de geschiedenis van voor twee eeuwen op te halen en een bestaanden toestand op te heffen, en dat nog wel door een Ministerie dat verzoening in zijne banier voert en onder gunstige finantiële gesteldheid. Hij acht dan ook de houding der Regering ten aanzien van Noordbrabant grievend en afkeurenswaardig, en daargelaten nu de regtsgronden van den Rijks-advocaat, waarin hij thans niet treden zal, vraagt hij: of het staatkundig en voorzigtig was, dit advies publiek te maken en Noordbrabant met hoon in het aangezigt te slaan. De geheele zaak was eenvoudig te regelen door een artikel in deze wet op te nemen, even als het artikel in de Grondwet voorkomende, waarbij aan de leeraars bij de verschillende godsdienstige gezindheden het behoud hunner tractementen enz. verzekerd wordt. Hij zal welligt een amendement in dien geest voorstellen, maar als de zaak blijft zoo als de Regering die voorstelt, dan zal hij, wat er ook gebeure, tegen de wet stemmen.

De zitting wordt hierop gescheiden tot den volgenden morgen ten 11 ure.

Zitting van dingsdag 30 junij.

Aan de orde van den dag is de voortzetting der algemeene beraadslagingen over het ontwerp van wet tot regeling van het lager onderwijs.

De heer *Nolthenius* bestrijdt de gesplitste school, maar is er voor dat op de scholen godsdienstzin worde ontwikkeld naar een algemeen begrip en om op te leiden tot Christelijke en maatschappelijke deugden. Zijns oordeels hangt alles ten deze af van het beleid des onderwijzers, terwijl hetzelfde het geval is bij het onderwijzen der vaderlandsche geschiedenis op de gemengde school. Wanneer hij als regel verlangt de gemengde school voor het openbaar onderwijs, dan wil hij echter ten opzigte der Israëlieten niet aan dien algemeenen regel vasthouden; voor hen zou men des noods van dien regel kunnen afwijken, maar verder niet, want er zouden anders nog meer afscheidingen kunnen onstaan en daaruit aankweeking van godsdiensthaat, ten nadeele des Vaderlands. Ten slotte spreekt hij nog ter gunste der schoolpligtigheid en vraagt, terwijl de wet tusschen beide treedt als de ouders hun kind ligchamelijk mishandelen, waarom er dan geene tusschenkomst zou mogen bestaan als men de kinderen zedelijk verwaarloost door hen aan het onderwijs te onttrekken.

De heer *Mackay* wijst op het wenschelijke om de zaak met bedaardheid te behandelen, wat hij te meer kan doen, daar hij ten volle overtuigd is, dat hij zijn stelsel eenmaal zal zien zegevieren. Het doet hem leed, dat hij de wet niet kan aannemen, daar die tegen zijne overtuiging strijdt. Hij betoogt dat de proef der gemengde school is mislukt en men langzamerhand al meer en meer behoefte gevoelde aan bijzondere scholen. Hij is er niet voor om het godsdienstig onderwijs te veel aan de ouders en godsdienstleeraars over te laten, omdat deze daartoe veelal den vereischten tijd niet hebben. Hij verdedigt in het breede de gesplitste scholen, welke splitsing reeds feitelijk bestaat; hij geeft echter toe dat die hier en daar bezwaarlijk uit te voeren is, maar hij acht het stelsel der Regering nog veel minder uitvoerbaar; bijzonder heeft het hem getroffen, dat zelfs het onderwijzers genootschap heeft te kennen gegeven, dat, indien deze wet zoo moest blijven, het dan liever de gesplitste school verlangt. Ten slotte zegt hij, dat hij vooral tegen deze wet is, omdat deze zal wezen de mislukte proefneming van 1806, en nog eens genomen plus Israël; dus de proefneming is nog sterker, en als die vroeger mislukt is, zonder Israël, hoe zal zij dan thans gelukken met Israël? De wet rust op een valsch beginsel, dat niet eens goed kan worden volgehouden, omdat er een facultatief voorbehoud is in alinea 4 van art. 22, dat niet pleit voor de stevigheid van het beginsel.

De heer *Gevers Deynoot* merkt op, dat het ontwerp, thans in beraadslaging, een der moeijelijkste onderwerpen is: er is geen zaak die zoo diep ingrijpt in alle standen der maatschappij, als het onderwijs; eene goede regeling van het lager onderwijs is eene levensvraag voor de geheele Natie. Het is diep te betreuren dat partijschap zich hier in deze zaak gemengd heeft, en groot zijn de nadeelige gevolgen, die daaruit reeds zijn voortgesproten. De zaak van het onderwijs gaat hem steeds na ter harte. Gedurende zestien jaren maakte hij deel uit van de commissie aan wie het toezigt over het onderwijs te Rotterdam is opgedragen; hij heeft dus alles van de practische zijde kunnen nagaan. Van daar acht hij zich geroepen over dit onderwerp het woord te voeren. Hij stelt hierbij op den voorgrond, dat hij immer een voorstander is van de wet van 1806; hij geeft toe dat er leemten in die wet bestaan, maar de hoofdbeginselen daarvan heeft hij steeds toegejuicht. Hij erkent ook dat, volgens art. 194 der Grondwet, de regeling van het onderwijs herziening vereischt; maar hij had gewenscht dat de regeling van dit onderwerp meer ware gebaseerd op het bestaande en dat er niet eene geheel nieuwe wet ware voorgedragen, waarbij een geheel nieuw stelsel wordt in het leven geroepen. Hij dankt evenwel der Regering voor de vele practische verbeteringen in den bestaanden toestand aangebragt en als alinea 4 van art. 22 uit het ontwerp geligt wordt, dan zal hij gaarne voor het ontwerp stemmen. Dat zoogenaamde verzoeningsmiddel kan hij niet aannemen en hij vleit zich dat de Regering het niet zal handhaven. Hij ziet in dat middel, in stede van verzoening, een bron van voortgezette beroering der gemoederen.

De in het ontwerp aangebragte verbeteringen, waarvan hij straks sprak, zijn: 1°, eene betere omschrijving van den omvang van het onderwijs; 2°, verbetering in art. 3 nopens het subsidieren van bijzondere scholen; 3°, eene betere grenslijn tusschen het schoolonderwijs en het huisonderwijs; 4°, het behoud van het vergelijkend examen, en 5°, de betere bepaling nopens het toezigt op het onderwijs. Hij wenscht vurig tot vaststelling dezer wet mede te werken, want het algemeen belang vordert dat er een einde aan den bestaanden toestand kome; de onzekere toestand werkt nadeelig terug op den toestand van het lager schoolwezen; overal ziet men sporen van anarchie en verslapping. Hij is bereid het ontwerp aan te nemen, doch hij acht zich als volksvertegenwoordiger verpligt zijne bedenkingen tegen het ontwerp te doen kennen, en die zijn: dat het hem leed doet, dat niet tevens het middelbaar onderwijs bij deze gelegenheid is geregeld; dat de bewaarscholen niet bij deze wet geregeld zijn; het zijn inrigtingen van het hoogste belang en dienen als voorbereiding tot de lagere scholen. Hij acht het eene leemte, dat er in deze wet geene exceptionele bepaling voorkomt voor de Israëlieten, al ware slechts het bestaande gehandhaafd, dan ware veel bevrediging gegeven en zou veel onbillijkheid zijn voorkomen. Hij had ook gaarne gezien, dat in het ontwerp eene bepaling aangaande de schoolpligtigheid ware opgenomen. Dit alles zal hij echter opofferen om het groote doel: de vaststelling der wet, te bereiken. Hij zal geene amendementen voorstellen, die in de economie der wet treden, maar hij zal welligt hier of daar eenige verbeteringen op sommige artikelen voorstellen.

(Het vervolg in het volgend N.°).

[In het overige der zitting hebben nog verschillende leden het woord gevoerd, waarna de voortzetting der beraadslagingen is bepaald op morgen ochtend ten elf ure.]

Door den heer *Dirks* is bij de Tweede Kamer een amendement op de wet tot regeling van het lager onderwijs ingediend, strekkende om art. 23 2de alinea aldus te lezen: „Dit verbod, *met uitzondering van het geven van onderwijs in teekenen, toon- en zangkunst en in vrouwelijke handwerken*, is mede toepasselijk op de leden van het gezin der hoofd- en hulponderwijzers voor zoo verre het verbodene ten huize van dezen zou geschieden."

Ingevolge de nieuwe jagtwet is het zich met honden in het veld bevinden op zich zelve geene overtreding meer, mits hij, die den hond of de honden vergezelt, de noodige zorg draagt om te beletten, dat door dezen geen wild worde opgespoord, gedreven of gegrepen. Mitsdien behoeven er geene buitengewone magtigingen meer te worden verleend tot het vangen van mollen en ander schadelijk gedierte, door middel van honden, vermits de reden, die tot het afgeven dier stukken aanleiding gaf, met den 1 julij e. k. niet meer zal bestaan.

— In eene heden te Amsterdam gehouden algemeene vergadering van de aandeelhouders in de Nederlandsche Rhijnspoorweg-Maatschappij werd, nadat de heeren mr. *J. C. Faber van Riemsdijk* en *G.* graaf *Schimmelpennick* als president en vice-president der vergadering waren herkozen, op voorstel van den heer *Hesleden* besloten, de vergadering te adjourneren tot 20 julij aanstaande des middags ten 12 ure, omdat de balans nog niet opgemaakt is kunnen worden ten gevolge der aansluiting aan den Pruissischen spoorweg. Het verslag van den toestand der Maatschappij zal waarschijnlijk in de volgende week aan de aandeelhouders worden rondgedeeld, terwijl de balans zoodra mogelijk ter visie zal worden gelegd.

— Uit Amsterdam wordt gemeld dat bij de vele belangrijke werken, die er in den laatsten tijd tot stand zijn gebragt en voor handel en nijverheid bevorderlijk zijn, het wel der moeite waardig is te wijzen op de voltooijing van nog een drijvend Droogdok (zijnde thans het vierde), gebouwd door de scheepsbouwmeesters *Blok en Mathijssen* aan hunne werf *Hollandia* in de Groote Wittenburgerstraat te Amsterdam. Door de daarstelling van dat Droogdok is niet alleen in de behoefte, om meerdere schepen te kunnen doen repareren, voorzien, maar ook is de grootte zoodanig, dat schepen van het grootste charter hunne reparatien daarin kunnen bewerkstelligen.

De machine is vervaardigd in de fabriek van de heeren *Paul van Vlissingen* en *Dudok van Heel.*

— Gisteren morgen werd te Purmerend doorgebragt en teruggevoerd naar Hoorn, dien nacht uit het correctiehuis aldaar ontvlugt, de persoon van *J. H. Krieger*, door den heer adjunct-kommandant achterhaald op de hoogte van de Slogterbrug, bijgestaan door de justitie en politie van Buiksloot. Deze persoon was reeds voorzien van eene nieuwe zwart lakensche broek en vest, welke hij zeide van goede menschen ontvangen te hebben.

— Gisteren is aan de Utrechtsche Hoogeschool bevorderd tot doctor in de regten de heer *F. C. G. Koker*, van Hoorn, na verdediging van zijn proefschrift, bevattende: Onderzoek naar den aard en geschiedenis der vikarie-goederen in Nederland.

— Tijdens de vacature in de litterarische faculteit aan de Utrechtsche Hoogeschool, gedurende den cursus van 1855—56, heeft de hoogleeraar *H. Bouman* zich geheel belangeloos met het onderwijs in een gedeelte der Oostersche talen belast. Als een bewijs van erkentelijkheid daarvoor werd hem op den 28 dezer, namens een groot aantal zijner leerlingen, door eene commissie eene zilveren bokaal met toepasselijk opschrift aangeboden.

— Ll. zondag avond ten zeven ure brak te Middelburg, terwijl de bewoners afwezig waren, in een garen- en bandwinkel in den Langendelft nabij de Grootemarkt een felle brand uit, waardoor in het geheel vijf meerendeels kapitale huizen, waarvan drie in den Langendelft en twee op den Burg, met al wat zich daarin bevond eene prooi der vlammen zijn geworden, terwijl nog verscheiden andere huizen zwaar zijn beschadigd. De brand nam, ofschoon de brandweer den meesten ijver aan den dag legde, vooral daardoor zoo zeer in hevigheid toe, dat zich geen water in den omtrek bevond en het water dus uit de regenbakken moest worden aangebragt. Wegens het fraaije weder waren de meeste bewoners der verbrande huizen bij het uitbreken van den brand niet te huis.

— Ll. zondag avond heeft in Noordbrabant en Gelderland een hevig onweder, gepaard met een weldadigen regen, gewoed. Nabij Oosterhout is eene koe in het land door den bliksem doodgeslagen. Te Lent werd eene woning door den bliksem getroffen en stond dadelijk geheel in de vlammen, zoodat de bewoners zich slechts met moeite konden redden.

— Van Standdaarbuiten wordt gemeld dat twee jonge meisjes, oud 8 en 9 jaren, aldaar met den dood liggen te worstelen, ten gevolge van eene aanranding, door twee 17jarige knapen gepleegd. Beide jongelingen zijn door de marechaussée aangehouden.

— De waterhoogte te Arnhem was den 29 dezer 1,64 el. De Rijnhoogte te Keulen was den 29 dezer 8 voet 1½ duim Keulsch peil (7 voet 11 duim Rijnlandsch).

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 30 Junij.

OVERLEDEN: F. C. Kok, z., 5 m. — J. J. Bouwens, z., 2 m. — J. A. van Dijk, z., 3 j. — K. Leenheer, weduwen. van H. C. de Geest, 85 j. — B. Sanders, man van J. Bierinx, 76 j. — J. Paradijs, z., 1 m.

BEVALLEN: M. E. Blok, geb. van Dijk, levenl. z. — H. K. van Driel, geb. van de Laar, z. — J. Verhoeve, geb. Zijderlaan, d. — H. W. van Blerkom, geb. Penning, d. — A. Vink, geb. van Tour, d. — M. Tromp, geb. Baardman, d. — C. M Boeren, geb. Visser, *twee* z. — P. Snijders, geb. Achthoven, z. — H. Zuur, geb. Krans, z. — A. H. J. Slieker, geb. Snijder, d. — A. M. Deyl, geb. Franse, d. — A. M. Frijlink, geb. van Rijn, d. — M. J. G. A. van Weezenbeek, geb. Pauwels, d. — W. Loevendie, geb. van Schijndel, d. — J. C. Duivenman, geb. van Buyten, z. — H. S. Pieters, geb. Kreeft, z. — C. Hemelop, geb. Roksnoer, d. — M. T. Kreytenberg, geb. Jansen, z.

Zeetijdingen.

Nederland.

ROTTERDAM 30 junij. Het barkschip *Klazina*, kapit. D. Wels Browning, van China naar Rangoon bestemd, is in de nabijheid van laatstgenoemde plaats totaal verongelukt; de equipage heeft zich in de booten gered en is te Rangoon aangekomen. — Omtrent dit ongeval wordt den 22 april van Rangoon gemeld: De Ned. bark *Klazina* is aan den mond der Sitang-Rivier gestrand. Eene stoomboot is van hier tot assistentie gezonden, doch is niet in staat geweest het schip af te brengen; het ligt gevaarlijk en zal denkelijk niet afkomen.

DORDRECHT 29 junij. Volgens particulier berigt is het barkschip *Flora*, kapit. A. A. van der Wijk, van hier naar Hong Kong bestemd, na met schade op het eiland Pulo Timoa te zijn binnen geweest, ten gevolge van doorgestane stormen, den 26 april laatstl. te Hong Kong aangekomen, hebbende de bemanning veel geleden door scheurbuik en zijnde een matroos ten gevolge daarvan overleden.

HELLEVOETSLUIS 30 junij. Gisteren avond gearriveerd *Plover*, Richards, van Liverpool, en *Hannah*, Bruce, van Newcastle. — Heden arriveerden *Little Joe*, Redpath, en *Seaflower*, Claxton, beiden van Warkworth; *Actif*, Meuldijk, van Lissabon (als bijlegger om order); *Catherine Boland*, Williams, van Runcorn; *Stockton Packet*, Thompson, van Middlesbro'; *Liverpool Packet*, Giacobbe, van Messina; *Trijntje Penna*, des Ruelles, van Batavia; *Louise* (st.) van Grangemouth; *Richard Mount*, Scott, en *Thomas & Ann*, Innes, beiden van Sunderland; *Warwick*, Howard, van Newcastle, en *William*, Scott, v. Hartlepool. — Vertrokken *Nederlands Koningin*, Geerling, naar Singapore via Sunderland (per *Kinderdijk*), en *Admiraal Ver-Huell* (st.) naar Havre; de wind Z.

BRIELLE 30 junij. Gisteren avond arriveerde *Seine* (st.) van Havre. — Heden vertrokken *Alert* (st.) naar Hull; *Stella Maris*, Feijen, naar Pernau; *Jeltina*, Scherpbier, naar Riga; *Oscar*, Bengtsson, naar Newcastle; *Seaflower*, Bensley, naar Engeland; *Batavier* (st.), *Schiedam* (st.), en *Expert*, Calvert, alle drie naar Londen; de wind Z. — Z. W.

MAASSLUIS 30 junij. Heden vertrokken *Rensina*, W. H. Prak, n. Riga; *Agenoria*, Shaw, n. Sunderland, en *Lovely Nelly*, Taylor, n. Seaham. — Van de buiten geankerde schepen zijn de *Speculation* en *Captain Cook* wel in zee gekomen; de wind Z. W.

BROUWERSHAVEN 30 junij. (Z. W.) Niets gepasseerd.

ZIERIKZEE 29 junij. (W.) Gearriveerd *Saltmarsh*, Bull, van Newport naar Dordrecht.

TEXEL 29 junij. Nog gearriveerd *Valiant*, Pile, v. Liverpool; *Dina Marchina*, Engelsman, v. Cardiff; *Twee Gebroeders*, Butter, *Diana* (st.) en *Aurora* (st.), alle drie v. Londen, en *Harmonie*, Cloak, v. Newcastle; gisteren nog *Velatura*, Gordon, en *Allport*, Smith, beiden v. Sunderland. — Vertrokken *Saucy Jack*, Day, en *Ellen*, Hazleton, beiden n. Newcastle; *Gemini*, Pile, n. Sunderland, en *Cito*, Gullichsen, n. Drammen.

TEXEL 30 junij. Gearriveerd *Constantia & Elizabeth*, Stolte, van Tjilatjap; *Martina Adriana*, van 't Hoff, van Nickerie, en *Mercurius*, van der Veer, v. Torrevecchia. — Vertrokken *Australië*, Jochems, naar Gothenburg.

VLIE 29 junij. (W.) Niets gepasseerd. Gisteren nog vertrokken *Myrtle*, Meldrum, *Ann Proud*, Forster, en *Thomas Gales*, Laidler, alle drie naar Sunderland; *Wilhelmina Henriette*, de Boer, naar Archangel; *Drie Gezusters*, Mulder, naar Riga; *Gebroeders Fokkes*, Fokkes, naar Koningsbergen; *Willem*, de Boer, en *Sandvigen*, Pedersen, beiden n. Oudsoen, en *Ora & Labora*, Möller, n. Arendahl.

VLISSINGEN 29 junij. Voor Antwerpen bestemd zijn op de Schelde gearriveerd *Antverpia*, Bauning, van Rio-Janeiro; *Sarah M.*, Mills, van Callao, en *Napoleon III*, Cameron, van Jaffa.

Buitenlandsche Havens.

Aangekomen:

Te HONG KONG 1 mei *Jeannette & Cornelia*, Verhoeven, van Hartlepool, laatst van Soerabaija; 7 mei *Ida Elizabeth*, Kramer, van Samarang. — Te MACAO vóór 9 mei *Boreas*, Schiedges, van Singapore, *Cornelis Smit*, Ruhaak, van Calcutta (laadt voor Batavia), en *Maasstroom*, Mellema, van Hong Kong (laadt voor Bombay). — Te SINGAPORE 7 mei *Vier Gezusters*, Bik, van Batavia. — Te INDRAMAIJOE 30 april *Jonkh. Mr. van de Wall van Puttershoek*, Lammerts, van Batavia. — Te SAMARANG 27 april *Jan Pieterszoon Koen*, Verloop, van Soerabaija; 29 dito *Anna Lena*, Lourens, van Batavia. — Te PANAROEKAN 10 april *Drie Vrienden*, Anderson, van Bezoekie. — Te TJILATJAP 3 april *Resident van Son*, Kramers, van Sumanap; 13 dito *Vriendentrouw*, Grevelink, en *Adèle*, Jaski, beiden van Soerabaija. — Te DANTZIG 25 junij *Kroonprinses Louise* (st.) van Amst. — Te KOPENHAGEN 27 junij *Jonge Paul* (st.) v. Amst. n. Stettin, en *Rembrandt* (st.) v. Amst. n. Koningsbergen.

Te REDOUT KAHLÉ 3 junij *Kaap Hoorn*, Dik, van Rott. — Te OPORTO 11 junij *Arentina Hendrika*, van Wijk, van Amst.

Vertrokken:

Van SINGAPORE 7 mei *Sophia Koningin der Nederlanden*, Klein, naar Macao; 10 dito *Reijerwaard*, Bruigom, naar Hong Kong. — Van BATAVIA 18 april *Maria Agnes*, de Bos, naar Amst.; 30 dito *Delft*, van Geelkerken, naar Rotterdam; 4 mei *Willem Daniel*, de Meester, naar Padang; 6 dito *Euterpe*, Kuipers, n. Rott., *Cornelia*, Jaski, n. Amst., en *Amboina*, Tromp, n. Padang; 7 *Zuid-Beveland*, Boers, n. Rotterdam. — Van SAMARANG 30 april *Calypso*, Nolles, naar Nederland. — Van SUMANAP 25 april *Twee Jeannes*, Noordziek, n. Pangool. Van AKYAB 27 april *Regina*, Ingerman, n. Falmouth. — Van RANGOON vóór 7 mei *Nederwaard*, Kwakkelstein, n. Rott. (met 8875 b. rijst). — Van BOMBAY 13 mei *Oud-Alblas*, Kruymel, n. Amst. — Van KONSTANTINOPEL 10 junij *Franz & Elise*, Bergmann, n. Amst.; 12 dito *Johanna Catharina*, Besseling, n. Odessa; 14 *Zeebloem*, Bakker, naar Amst. — Van WARNEMUNDE 25 junij *Ida*, Wolkammer, naar Gloucester. — Van SWINEMUNDE 24 junij *Geertruida*, Zoutman, n. Kingsbridge, *Hendrika Hillechina*, Kuiper, naar Groningen, en *Nijverheid*, Kemper, naar St. Petersburg. — Van MEMEL 24 junij *Hillechina*, de Cock, naar Harlingen.

Van SOERABAIJA 1 mei *Admiraal van Kinsbergen*, Bouman, naar China.

Van BALTIMORE 5 junij *Casilda*, Stafford, naar Rott. — De *Richard Anderson*, kapit. Coffin, mede naar Rott., is den 10 junij in zee gekomen.

Het barkschip *Johannes Marinus*, kapit. Verburgh, den 8 april van Batavia naar Rotterdam vertrokken en den 10den Anjer gepasseerd, is den 8 mei zwaar lek te BATAVIA uit zee teruggekomen; moest lossen om te repareren.

STRAAT SUNDA doorgezeild: 4 april *Acmel*, Engers, van Shanghae naar Falmouth; 8 dito *Europa*, Poort, van Batavia naar Rotterdam, en *Economist*, Olivier, van Batavia naar Amsterdam.

In de SOND gearriveerd: 25 junij *Jersey Packet*, den Breems, van Pernau, en *Judith*, Christoffersen, v. Wyburg, beiden n. Rotterdam; *Magdalena Johanna*, Gust, v. Riga, en *Sjoukje Alida*, Hazewinkel, v. Reval, beiden naar Schiedam; *Johanna*, Oldenburger, v. Riga, en *Johanna Maria*, Schummelketel, v. Reval, beiden n. de Maas; — 26 *Alberdina*, Wolkammer, v. Rott. n. Petersburg.

Engeland.

Te LONDEN gearriveerd 29 junij *Jantina*, de Jonge, v. Groningen, en *Eltje Heidema*, Stomp, van Roeskilde; — uitgeklaard *Wind's Bride*, Walker, naar Rotterdam. Te HARWICH 28 *Maria*, Bohn, v. Delfshaven, en *Diewerdina*, Westenborg, v. Groningen. Te HULL 27 *Charles*, Eves, van Dordrecht. Te HARTLEPOOL 25 *Ocean*, Death van Rotterdam. Te SHIELDS 26 *Excel*, Braithwaite, van Rotterdam; *Belmont*, Hamm, van Delfshaven, *Agatha*, Riepma, van Delfzijl en *Wilhelmine*, Meijer, v. Harburg; 27 *Walburg*, Veldhuis, van Boulogne, *Trekvogel*, den Breems, van Vlaardingen, en *North Star*, Firbank, van Rott. Te GRANGEMOUTH 25 *Ida*, Lukje, v. Stolpemunde. Te POOLE 27 *Princess Royal*, Baxfield, v. Dordrecht. Te LIVERPOOL 27 *Zwaantje Cornelia*, Bleeker en *Cornelia Alida*, van Wattum, beiden van Nantes, en *Eendragt*, Schultema, van Bayonne; — in lading *Cheshire*, Lowther, n. Rott.; — vertr. 26 *Zeldenrust*, de Groot, naar St. Petersburg; 27 *Glencoe*, Martin, n. Rott., en *Æolus*, Wegener, naar Riga. Te QUEENSTOWN 26 *Christina Elisabeth*, Boer, van Venetië. Van SWANSEA vertr. 26 *Fanny*, Moon, en van NEWPORT 26 *Jane & Ellen*, Thomas, beiden naar Rotterdam. Van CARDIFF 26 *Osiris*, Cramer, en *Immagonda Sara Clasina*, Rademaker, beiden naar Singapore. Van NEWCASTLE uitgeklaard (tot 27) *Dina*, Brouwer, *Noordster*, Mooi, *Maria*, Mooi, en *Helena*, Diepenbroek, alle vier naar St. Petersburg, *Stuurmans Harmonie*, Mulder, naar Riga, *Vr. Martha*, Bol, naar Dantzig, *Landman*, Karsijns, n. Kopenhagen, en *Epargne*, Schimmel, naar Rendsburg.

PENZANCE 27 junij. Van het Ned. schroefstoomschip *de Maas*, van Cardiff naar Rotterdam, zijn al de zeilen, drie ankers, twee kettingkabels en vele andere tot den inventaris behoorende stukken, alsmede van de lading twee vaten palmolie en ongeveer 20 ton ijzer geborgen; indien het weder gunstig blijft hoopt men nog meer te redden. Het schip ligt nog in dezelfde positie, en er is weinig hoop om het te behouden.

Te FALMOUTH gearriveerd 27 junij *Sophie Georgiette*, Rosenkranz, van Santos (heeft order voor Rotterdam bekomen).

Bij de SORLINGS gearriveerd 24 junij *Doggersbank*, Kerkhoven, van Banjoewangie n. Amst. (150 dagen reis). — Bij MOUNTS BAAI (Penzance) 25 junij *Tjetska*, Doewes, v. Triest n. Rott. — Bij LEZARD 26 junij *Postiljon*, van de Poll, v. Batavia n. Amst., en *Stella Maris*, Leeflang, v. New-York n. Rotterdam. — Bij GOUDSTAART 24 junij *Jacobus*, van Loon, van Rott. naar Samarang; 27 dito *Loevestein*, Bödeker, v. Bat. n. Amst., en *Elizabeth*, Klok, van Java naar Rott. — Bij DARTMOUTH 27 junij *Albert van Panhuys*, van der Ley, van Nizza n. Amst. — Bij TORBAY *Louisa Prinses der Nederlanden*, Florijn, v. Batavia n. Nederland. — Bij BEVEZIER 24 junij *Egidia & Pauline*, Veldman, v. Amsterdam naar Batavia. — Bij DOUVRES *Johanna Paulina*, Wessels, v. Liverpool n. St. Petersburg; 24 junij *IJland*, Hencke, v. Rott. n. New-York. — DEAL gepasseerd 29 junij *William Pirrie*, v. Charleston n. Amst.

Cargalijsten.

Rotterdam.

NEW-YORK, Kate Wheeler, C. W. Grant. — 100 v. Terpentijn, Gebr. Nottebohm; 100 v. dito, Ph. van Ommeren; 100 v. dito, P. J. van der Schrieck en Co.; 150 z. Salpeter en 125 v. Harst, C. Hemmann en Co; 100 z. Salpeter, L. Mayer en Co.; 63 z. dito, A. T. Sölling en Co.; 26 v. Honig, G. en M. Köhler; 4 pakk. Overschoenen, S. A. le Vino en Co.; 4 k. Lederdoek, L. S. Gompe Jr, te Arnhem; 250 v. Harst, 7 partijen Duigen, 157 cer. Schors en 50 v. Terpentijn, Order.

CARDIFF, Joanna Jacoba, K. G. Sap. — 5147 staven en 355 bossen Stafijzer en 3157 platen en 180 bossen Plaatijzer, M. D. Enthoven, te 's Hage.

REVAL, Elisabeth, L. J. Naatje. — 645 tchetw. Rogge en 472½ tchetw. Gerst, Duys en Zurhorst.

Amsterdam.

SOERABAIJA, Maria Veronica, Mulder. — 9520 b. Koffij, 821 kranj. Suiker, 882 sch. Tin, 33 f. Foelie, 6 k. Notenzeep, 71 v. Noten en 2563 boss. Bindrotting, NHM.

In lading liggende Schepen.

Te Rotterdam:

BATAVIA, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het extra snelzeilend Nederlandsch gekoperd Barkschip *Constantia*, kapitein *E. Vonck*. Adres ten kantoren van *Kuyper, van Dam en Smeer* en *Hudig en Blokhuyzen.*

BATAVIA, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het nieuw, extra op de zeilage gebouwd en gekoperd Nederl. Barkschip *Nieuwland*, kapitein *A. Bennik*, voerende eenen geëxamineerden Scheepsdoctor, om den 18 Julij te vertrekken. Adres ten kantoren van *Kuyper, van Dam en Smeer* en *Hudig en Blokhuyzen.*

KAAP DE GOEDE HOOP, voor Goederen en Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het snelzeilend Nederlandsch Barkschip *Joan*, kapitein *C. la Seur*, om in het laatst van Julij te vertrekken. Adres bij de Reeders *van Overzee en Co.* en bij de Cargadoors *Hudig en Blokhuyzen* en *Kuyper, van Dam en Smeer* alhier en *de Coningh en Co.* te Amsterdam.

St. PETERSBURG, het Nederl. Kofschip *Catharina*, kapitein *D. H. de Groot Bakker.* Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer.*

St. PETERSBURG, het Nederlandsch Kofschip *Alberdina*, kapitein *J. H. Lodewijks.* Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer.*

St. PETERSBURG, het Nederl. Schoonerschip *Pomona*, kapit. *T. T. Lootsman* Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer.*

St. PETERSBURG, het Nederl. Kofschip *Frouke Egberdina*, kapitein *G. J. Lukje.* Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer.*

St. PETERSBURG, het Nederlandsch Kofschip *Drie Zusters*, kapit. *T. T. Dijkstra.* Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer.*

RIGA, het Nederl. Kofschip *Roelfina Gezina*, kapit. *J. K. Bolhuis.* Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer.*

SOERABAIJA, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het extra snelzeilend Nederl. gekoperd Barkschip *Willem de Clercq*, kapitein *P. Ouwehand.* Adres ten kantoren van *Kuyper, van Dam en Smeer* en *Hudig en Blokhuyzen* alhier en *Floris der Kinderen en Zoon* en *Jan Corver en Co.* te Amsterdam.

STETTIN, het Nederl. Kofschip *Elisabeth*, kapit. *L. L. P. Bos.* Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer.*

STETTIN, het Zweedsch Jagtschip *Josephine*, kapit. *J. Goransson.* Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer.*

TRIEST, het snelzeilend Ned. Schoenerschip *Veendam*, kapitein *B. A. Hazewinkel.* Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer.*

Te Vlaardingen:

LISSABON en GIBRALTAR, het Nederl. Hoekerschip *de Maas*, kapit. *G. C. Baggus*, om spoedig te vertrekken. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer.*

Beursberigten.

PARIJS den 30 Junij.

Frankrijk 3 pc. 67.60. Spanje 1¼ pc. 25⅜; dito Binnenl. 3 pc. 38⅞.

LONDEN den 30 Junij.

De Geconsolideerden 3 pc. 92⅝ a ¾. Rusland 4½ pc. 98½. Spanje Certific. 6½ a ¾. Mexico 3 pc. 22⅜ a ⅞. Holland 2½ pc. 65½ a 66.

ANTWERPEN den 30 Junij.

Spanje 1¼ pc. 25½; dito Binnenl. 3 pc. 38½. Metalliek 5 pc. 80½.

AMSTERDAM den 30 Junij.

				Laagste koers.	Hoogste koers	Geblev. koers.
NEDERL.,	Werkelijke Schuld.....	2½	pCt.	63⅝	63 11/16	63 11/16
»	dito dito	3	»	76 13/16	77	
»	dito dito	4	»	96⅝	96⅝	96⅝
»	Amort.-Syndicaat	3½	»	91⅞		
»	Handel-Maatschappij ..	4½	»	157¼	157⅜	
»	O. I. Leening.........	4	»	95⅜		
»	Leen. Holl.-Spoorweg	4½	»			
»	Rijn-Spoorweg.........	4½	»			
»	Maatsch. v. Weldadigh.	4	»			
BELGIE,	Cert. bij *Rothschild.*	2½	»	52⅞		
FRANKR.,	Certificaten...........	3	»			
SPANJE,	Buitenlandsche	1¼	»	25⅜	25 5/16	25 5/16
»	dito	3	»	42⅜		
»	Binnenl. a *f* 6000	3	»	37⅝	38 1/16	37 13/16
»	Amortisable Schuld....	....				
»	Bewijzen van Coupons..	....		6¼		
PORTUG.,	Oblig..................	3	»	45⅞	46	45⅞
»	dito 1856..............	3	»	45	45⅜	45 7/16
»	Uitgest.					
RUSLAND,	Obl. bij *Hope & Co.*....	5	»	105	105¼	105
»	dito dito 1828/29	5	»	103⅜		
»	Cert. dito 1831/33	5	»			
»	dito dito 1840...	4	»	87⅜		
»	dito bij *Stieglitz*	4	»	87⅜	87½	87⅜
»	dito » dito Nieuwe	5	»	97⅝	97¾	97⅝
»	dito » dito 1855 dito	5	»	99⅜	99⅞	99⅜
»	dito te Londen........	4½	»			
»	Certific. van Assign...	6	»	65⅜		
»	Inschr. dito	6	»			
POLEN,	Aand. 1835, *fl.* 500....		*f*	156½	156⅜	
»	Obligatien............	4	pCt.	80¼	80⅜	80¼
OOSTENR.,	Obl. bij *Goll en Co.*...	5	»			
»	dito dito	4	»	62⅜		
»	dito Metall. Oude	5	»	76¼	76 13/16	
»	d.° Nieuwe bet. te Amst.	5	»	88	88⅛	88⅛
»	dito Nation. Metalliek.	5	»	78⅛	78 5/16	78¼
»	dito Metalliek	2½	»	39 13/16	39⅞	
»	Weener Aand. fl. 250..	4	» *f*	324½		
BRAZILIE,	1824, £ 100..........	5	»	98⅜		
EQUADOR,	£ 100..................	1	»			
»	Onbepaalde...........	1	»	14		
VENEZ.,	Oblig..................	4½	»			
»	Uitgest................	2	»			
GRENADA,	Oblig..................	3½	»	21 13/16	21 13/16	21⅞
»	Uitgestelde............			6¼		
MEXICO,	Oblig.	3	»	20 11/16	20⅜	
»	dito, Onbepaalde.....	3	»			
ILLINOIS,	....	7	»	92½	93¼	93¼

Napels Cert. bij *Rothschild*, 5 pc., 103½. Denemarken te Londen 5 pc., 99½. Brazilië, 1839, £ 100, 5 pc., 98½. Griekenland, 1825, 5 pc., 3 7/16. Russ. Spoorweg *f* 77½ a *f* 78.

Beleening 4 pc. Prolongatie 3½ pc. Disconto 4 pc.

De beurs verkeerde heden in eene gedrukte stemming, uitgenomen voor Oostenrijksche en Spaansche 1¼ per cents fondsen.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland 2½ pc. 63 13/16. Spanje 1¼ pc. 25¼ a 5/16; dito Binnenl. 3 pc. 37 13/16. Metalliek 5 pc. 76¾ a 13/16.

ROTTERDAM den 30 Junij.

				Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.
NEDERL.,	Werkelijke Schuld.....	2½	pCt.	63⅞		
»	» »	4	»	96⅝		
SPANJE,	Oblig. 3 pCt. nu	1¼	»	25⅜		
»	Binnenlandsche a 6/m ...	3	»	38⅛		
PORTUGAL,	Oblig. te Londen 1853	3	»	46 5/16		
»	» » » 1856	3	»	45⅛		
RUSLAND,	Obl. bij *Hope* 1798/1816.	5	»	105¼		
»	» » *Stieglitz* 1855	5	»	99¼	99⅜	99⅜
»	» »	4	»	87⅜		
POLEN,	Aand. fl. 500............	*f*		156½		
PRUISSEN,	Aand. 1854	3½	»	215		
OOSTENRIJK,	Oblig. in Metalliek.	2½	»	39⅞		
»	Nieuwe Rente te Amst..	5	»	88	88⅛	
»	Nationale	5	»	78 5/16	78¼	78 5/16

Tot de genoteerde koersen vertoonde de handel weinig levendigheid.

Wisselkoersen.

AMSTERDAM den 30 Junij.

Hamburg 2 maanden	35⅛	geld.	Londen...	3	maand.	—.—	geld.
Idem zigt.......	35⅜	»	Lissabon..	3	»	40¼	»
Londen.. 2 maanden	11.72½	»	Porto.....	3	»	40½	»
Idem.. zigt.......	11.85	»	Petersb...	2	»	181½	»

ROTTERDAM den 28 Junij.

Londen 2 maanden *f* 11. 72½, kort *f* 11. 85.

Marktberigten.

ROTTERDAM den 30 Junij.

GRANEN. Tarwe: 160 ℔ Hoogl. Kl. *f* 435; 159 ℔ Nassaudietsche *f* 435; 162 ℔ Kleefsche *f* 438, *f* 440; 160 ℔ Bovenl. Ris *f* 425. Rogge: 144 ℔ Libau *f* 250.

BOTER. 1ste kwaliteit *f* 44, 2de dito *f* 42.

SCHIEDAM den 30 Junij.

GRANEN. Verkocht: Gerst, 128 ℔ Coursche *f* 250 6/w, *f* 250 3/m.; 128 ℔ Manheim *f* 224 3/m., en 127 ℔ Libau *f* 250 6/w.

MOUTWIJN......... per Ned. vat zonder fust	*f* 20. —	zonder de belasting.
JENEVER .... » » » » »	- 25. 50	
AMST. PROEF..... » » » » »	- 26. 75	
SPOELING	- 1. 20	per ketel.

Handelsberigten.

ROTTERDAM den 30 Junij.

Verkoopen, Invoeren en Voorraden van de volgende Artikelen, gedurende de maand Junij ll.

VERKOOPEN.

17600	b. KOFFIJ,	*Java*,	ord. a goed ordinair.......	28½ a 43½ c.
6300	» »	»	blank a geelachtig	40 - 44 »
800	» »	»	hooggeel a bruin	43½ - 48 »
5700	» »	»	groen a mooi groen.........	41 - 44 »
3600	» »	»	ordinair graauw...........	35 - 41½ »
2200	» »	*St. Dom.*	ordinair a goed ordinair...	35½ - 37½ »
5800	» »	*Brazil*,	ordinair a goed ordinair...	29 - 33 »
1000	» »	*Bahia*,	ordinair met zwart.........	34 - 35½ »

43000 b. KOFFIJ.

consequentie loopen uiteen. De Ministers wenschen meer voor- dan achteruit te zien, wie zal het misbillijken? Hij zal zich stellen op het terrein van art. 22 der voordragt en hij zal niets zeggen wat strijdig is met den eerbied voor politieke begrippen van andersdenkenden. De Minister heeft eenmaal gezegd, dat menschen geen rotsen zijn, alsof hij een voorgevoel had van zijn eigene loopbaan. Over de wankelbaarheid der rots heeft men zich niet te beklagen. Eenmaal zal de Minister zijne wankelbaarheid inzien en betreuren. Geve God, dat het nadeel, aan het volksonderwijs toegebragt, alsdan niet onherstelbaar moge zijn.

Alvorens verder te gaan, meent hij eene zinsnede van het voorloopig verslag te moeten releveren. Daarin wordt onder anderen gezegd: „Te midden van dien strijd van meeningen, vond de meerderheid alle reden, om den loop te betreuren, die aan geheel deze zaak gegeven is. Degenen, die thans over groote teleurstelling klaagden, hadden zelve getracht den grooten hoop op te roepen, om zich met een onderwerp van wetgeving te mengen, welks ware aard niet onder ieders beoordeeling valt. Ziende, dat zij hun lievelingsdenkbeeld langs den weg eener bezadigde discussie niet konden bereiken, hadden zij demagogische middelen te baat genomen en door het beroep op eene numerieke meerderheid trachten te overwinnen." Hij laat de gepastheid der benaming van *grooten hoop* daar. Groote achting bewijst het zeker niet. Die groote hoop wordt dan gezegd opgeroepen te zijn. Men bedoelt zeker daarmede de petitionnarissen. Maar opgeroepen of niet, de questie van het lager onderwijs is wel een van die weinige onderwerpen, welke onder het begrip van den grooten hoop zijn. De questie resumeert zich voor den huisvader in de vraag: zullen de kinderen in de scholen niet alleen geleerd, maar ook opgevoed worden? Zal de Bijbel, dien zij in huis hebben leeren gebruiken, in de scholen voorgesteld worden als een gesloten, zoo niet als een verboden boek? Men gewaagt van demagogische middelen. Maar sedert wanneer is het wettig regt van petitionnement onder demagogische middelen genoemd? Men heeft alleen gebruik gemaakt van het regt, bij art. 9 der Grondwet gegeven.

Hij zal zich thans verdedigen tegenover de Regering omtrent eenige zinsneden in het voorloopig verslag. Hij heeft behoord tot die minderheid, welke het bevredigingsmiddel als de vrucht van onopregtheid, misleiding en bedrog hebben aangemerkt en waarop de Regering het beneden zich geacht heeft te antwoorden. Hij vleit zich, dat het Ministerie het niet beneden zich zal achten, hem gehoor te verleenen. Hij houdt vol, dat het middel van bevrediging een onopregte en bedriegelijke leus was. Wat heeft aanleiding gegeven tot de optreding van dit Ministerie? De tegenstand tegen het vorige ontwerp wegens de uitsluiting van het Christelijk element, bij velen gepaard met den wensch naar gesplitste scholen en voor de Israëlieten afzonderlijke scholen, en de begeerte des Konings, om een middel te vinden, ten einde de gemoedsbezwaren tegemoet te komen, zoo als in de zitting van 24 september door den Minister van Justitie vernomen is. En wat nu heeft het Kabinet gedaan? Het heeft, na lang stilzwijgen, een ontwerp geleverd, dat een familietrek heeft met het vorige, zoodat sommigen zeggen, dat het hetzelfde is, met inlassching van het woord Christelijke deugden en de subsidie voor bijzondere scholen. Het bedriegelijke lag daarin, dat de Regering de uitdrukking Christelijke en maatschappelijke deugden uitlegde in een zin, dat zij volstrekt geen beteekenis had, en aan den Israëliet als geheel schuldeloos voorstelde. Dit was misleiding van de verontruste gemoederen. Of het woord Christelijk had eene beteekenis, en dan was het eene misleiding voor de Israëlieten; óf het was onbeteekenend, en dan was het eene misleiding voor de Christenen. Maar er is veel meer. Het vooruitzigt, eene subsidie voor bijzondere scholen, als veiligheidshaven, moge dezen of genen eenvoudige gerust gesteld hebben, maar het was inderdaad niets dan schijn, en het geeft wezenlijk niets. En dan de gezamenlijke scholen, waar het verboden is van Christus te spreken? Is dit geene bedriegelijke leus? Het spreekt van zelve dat hier niet kan gedacht worden aan opzettelijke misleiding, maar met de beste bedoelingen kan iemand op het dwaalspoor gebragt worden. De irenische politiek van dit Kabinet heeft dit eigenaardige, dat het, allen wenschende te bevredigen, niemand bevredigt, omdat het niet vraagt wat regt is, maar wat het meest overeenkomt met den wensch der meerderheid. Het smart hem deze taal te moeten voeren, omdat hij de overtuiging heeft, dat dit Kabinet een onafhankelijk standpunt had kunnen innemen, als het niet steeds zoo zeer gevraagd had, wat de meerderheid wilde. Zulk toegeven aan de eischen der meerderheid acht hij niet bestaanbaar met de onafhankelijkheid en waardigheid der Regering. Zelfs punten, die zij aanvankelijk als strijdig met de Grondwet beschouwde, geeft zij eindelijk weder op en wijzigt de wet op die punten. Telkens zegt de Regering, dat ze in dit of dat opzigt niet verder kan gaan, en evenwel, na het voorloopig verslag en de uitgedrukte opinie der meerderheid, geeft zij toe. Zoo is het gegaan met het subsidiëren aan bijzondere scholen door provincien of gemeentebesturen, met het getal Rijkskweekscholen, met het schooltoezigt en met meerdere punten. Hij betreurt dit niet om de veranderingen zelve, maar om het gemis der onafhankelijkheid van de Regering in verhouding tot de Kamer.

De spreker maakt nu eenige opmerkingen nopens de strekking der wet. De Regering wil de gemengde school, waaraan, zoo zij zegt, de Natie gehecht is; iets dat evenwel niet bewezen is. Doch toegegeven, dat de Natie gehecht is aan de gemengde school, wat is daarvan dan de reden? Zij is deze: omdat het onderwijs dan nog eenigzins Christelijk kon zijn, door niet vermenging met Israëlieten. Zijne verwondering is opgewekt door dat dit Kabinet die vermenging heeft voorgesteld, dit Kabinet, dat de actualiteit eerbiedigt. Welnu, de afzonderlijke Joodsche school is van oudsher bekend; sedert 1643 hebben de Joden afzonderlijke scholen en het Koninklijk besluit van 1817 is nog op die scholen toepasselijk. Hunne toelating op de gemengde school ontneemt daaraan het Christelijk karakter. Men make zich omtrent de Israëlieten geene illusien. Nog onlangs heeft een schrijver gezegd: „De Israëlieten bedanken u hartelijk voor uwe Christelijke deugden." Hij weet nu wel dat de Roomschen de gemengde school neutraliseren en er zijn die meenen dat daardoor hunne Kerk wordt uitgebreid. Hij houdt die meening niet voor zoo geheel ongegrond en hij geeft ook zijne bevreemding te kennen, dat de Roomschen hier de gemengde school verlangen en elders niet; doch afgescheiden daarvan, al laat men de Joden er buiten, dan nog is de gemengde school onmogelijk, want men moet dan den Bijbel van die school weglaten of men is onregtvaardig tegen de Roomschen. En als de Bijbel wordt weggelaten, dan zou hij dit voor de Protestantsche bevolking een nationale ramp achten en welligt zou het een nationale vloek ten gevolge kunnen hebben. Hij vraagt ten slotte of wij reeds zijn uit die zee van onzekerheid en dubbelzinnigheid? Zijns inziens neen. Er zijn immers twee gevallen denkbaar: óf de wet wordt ontdaan van alle de herinneringen aan haren oorsprong; óf hare afhandeling zal gestuit worden door het verzet der Regering. In het eerste geval zal de zaak slecht geregeld worden en in het andere onafgedaan blijven. Hij verkiest echter liever geene regeling dan eene schadelijke regeling.

De heer *van Deinse* is in het algemeen gunstig voor het ontwerp gestemd, als voldoende aan de eischen der Grondwet en om ons te helpen uit eene onzekere toekomst. Zijne gronden van goedkeuring zijn de gemengdheid der school en de opleiding tot Christelijke en maatschappelijke deugden, waardoor alle kinderen, als broeders vereenigd, in liefde en verdraagzaamheid zullen worden opgevoed. Hij had echter de vrijheid tot oprigting van bijzondere scholen niet afhankelijk willen hebben gesteld van voorafgaand verlof. Dit Ministerie zegt nu wel de wet zóó te begrijpen, maar zal dat ook het gevoelen zijn van volgende Ministerien? De wet moet geen twijfel overlaten. Hij wenscht ook in de wet het beginsel te hebben opgenomen van schoolpligtigheid, vooral bij de ongunstige verhouding van het aantal schoolgaande kinderen, in vergelijking met het buitenland. Terwijl in andere Landen 1 scholier op de 3, 5, 8 of 10 inwoners is, is er bij ons slechts 1 op de 14 inwoners; — 38,000 kinderen tusschen de 6 en 12 jaren ontvangen in het beschaafde Nederland geen onderwijs, en dit is geen voorbijgaand, maar een regelmatig verschijnsel schier over het geheele Land. Waar ouders hunne kinderen als redeloos vee tot last en pest der maatschappij laten rondloopen, moet de Staat tusschen beide komen om die ouders te dwingen, in het belang van orde, hun pligt te doen. Daardoor wordt geen inbreuk op de persoonlijke vrijheid gemaakt; immers de militiewet verpligt wel de kern der jongelingschap om onderwijs in den wapenhandel te ontvangen en zou dan voor de jeugd het schoolonderwijs niet verpligtend zijn. Hij zou ook wenschen dat het onderwijs aan die schoolpligtige kinderen kosteloos plaats had, waardoor het laatste voorwendsel aan de nalatige ouders zou worden ontnomen. Hij acht het ook wenschelijk, dat het onderwijzerspersoneel, wat de lagere school betreft, wierd bezoldigd door het Rijk, en dit zoowel in het belang der onderwijzers als van den Staat.

De heer *de Poorter* bespreekt de intrekking van de subsidie aan de onderwijzers in Noordbrabant, in verband met het bij de memorie van beantwoording gevoegd advies van den Lands-advocaat. Het is nu gebleken, dat Noordbrabant beschouwd wordt als een wingewest, door het regt van den sterkste overmeesterd. Hij vraagt of het voorzigtig en staatkundig is, thans de geschiedenis van voor twee eeuwen op te halen en een bestaanden toestand op te heffen, en dat nog wel door een Ministerie dat verzoening in zijne banier voert en onder gunstige finantiële gesteldheid. Hij acht dan ook de houding der Regering ten aanzien van Noordbrabant grievend en afkeurenswaardig, en daargelaten nu de regtsgronden van den Rijks-advocaat, waarin hij thans niet treden zal, vraagt hij: of het staatkundig en voorzigtig was, dit advies publiek te maken en Noordbrabant met hoon in het aangezigt te slaan. De geheele zaak was eenvoudig te regelen door een artikel in deze wet op te nemen, even als het artikel in de Grondwet voorkomende, waarbij aan de leeraars bij de verschillende godsdienstige gezindheden het behoud hunner tractementen enz. verzekerd wordt. Hij zal welligt een amendement in dien geest voorstellen, maar als de zaak blijft zoo als de Regering die voorstelt, dan zal hij, wat er ook gebeure, tegen de wet stemmen.

De zitting wordt hierop gescheiden tot den volgenden morgen ten 11 ure.

Zitting van dingsdag 30 junij.

Aan de orde van den dag is de voortzetting der algemeene beraadslagingen over het ontwerp van wet tot regeling van het lager onderwijs.

De heer *Nolthenius* bestrijdt de gesplitste school, maar is er voor dat op de scholen godsdienstzin worde ontwikkeld naar een algemeen begrip en om op te leiden tot Christelijke en maatschappelijke deugden. Zijns oordeels hangt alles ten deze af van het beleid des onderwijzers, terwijl hetzelfde het geval is bij het onderwijzen der vaderlandsche geschiedenis op de gemengde school. Wanneer hij als regel verlangt de gemengde school voor het openbaar onderwijs, dan wil hij echter ten opzigte der Israëlieten niet aan dien algemeenen regel vasthouden; voor hen zou men des noods van dien regel kunnen afwijken, maar verder niet, want er zouden anders nog meer afscheidingen kunnen onstaan en daaruit aankweeking van godsdiensthaat, ten nadeele des Vaderlands. Ten slotte spreekt hij nog ter gunste der schoolpligtigheid en vraagt, terwijl de wet tusschen beide treedt als de ouders hun kind ligchamelijk mishandelen, waarom er dan geene tusschenkomst zou mogen bestaan als men de kinderen zedelijk verwaarloost door hen aan het onderwijs te onttrekken.

De heer *Mackay* wijst op het wenschelijke om de zaak met bedaardheid te behandelen, wat hij te meer kan doen, daar hij ten volle overtuigd is, dat hij zijn stelsel eenmaal zal zien zegevieren. Het doet hem leed, dat hij de wet niet kan aannemen, daar die tegen zijne overtuiging strijdt. Hij betoogt dat de proef der gemengde school is mislukt en men langzamerhand al meer en meer behoefte gevoelde aan bijzondere scholen. Hij is er niet voor om het godsdienstig onderwijs te veel aan de ouders en godsdienstleeraars over te laten, omdat deze daartoe veelal den vereischten tijd niet hebben. Hij verdedigt in het breede de gesplitste scholen, welke splitsing reeds feitelijk bestaat; hij geeft echter toe dat die hier en daar bezwaarlijk uit te voeren is, maar hij acht het stelsel der Regering nog veel minder uitvoerbaar; bijzonder heeft het hem getroffen, dat zelfs het onderwijzers genootschap heeft te kennen gegeven, dat, indien deze wet zoo moest blijven, het dan liever de gesplitste school verlangt. Ten slotte zegt hij, dat hij vooral tegen deze wet is, omdat deze zal wezen de mislukte proefneming van 1806, en nog eens genomen plus Israël; dus de proefneming is nog sterker, en als die vroeger mislukt is, zonder Israël, hoe zal zij dan thans gelukken met Israël? De wet rust op een valsch beginsel, dat niet eens goed kan worden volgehouden, omdat er een facultatief voorbehoud is in alinea 4 van art. 22, dat niet pleit voor de stevigheid van het beginsel.

De heer *Gevers Deynoot* merkt op, dat het ontwerp, thans in beraadslaging, een der moeijelijkste onderwerpen is: er is geen zaak die zoo diep ingrijpt in alle standen der maatschappij, als het onderwijs; eene goede regeling van het lager onderwijs is eene levensvraag voor de geheele Natie. Het is diep te betreuren dat partijschap zich hier in deze zaak gemengd heeft, en groot zijn de nadeelige gevolgen, die daaruit reeds zijn voortgesproten. De zaak van het onderwijs gaat hem steeds na ter harte. Gedurende zestien jaren maakte hij deel uit van de commissie aan wie het toezigt over het onderwijs te Rotterdam is opgedragen; hij heeft dus alles van de practische zijde kunnen nagaan. Van daar acht hij zich geroepen over dit onderwerp het woord te voeren. Hij stelt hierbij op den voorgrond, dat hij immer een voorstander is van de wet van 1806; hij geeft toe dat er leemten in die wet bestaan, maar de hoofdbeginselen daarvan heeft hij steeds toegejuicht. Hij erkent ook dat, volgens art. 194 der Grondwet, de regeling van het onderwijs herziening vereischt; maar hij had gewenscht dat de regeling van dit onderwerp meer ware gebaseerd op het bestaande en dat er niet eene geheel nieuwe wet ware voorgedragen, waarbij een geheel nieuw stelsel wordt in het leven geroepen. Hij dankt evenwel der Regering voor de vele practische verbeteringen in den bestaanden toestand aangebragt en als alinea 4 van art. 22 uit het ontwerp geligt wordt, dan zal hij gaarne voor het ontwerp stemmen. Dat zoogenaamde verzoeningsmiddel kan hij niet aannemen en hij vleit zich dat de Regering het niet zal handhaven. Hij ziet in dat middel, in stede van verzoening, een bron van voortgezette beroering der gemoederen.

De in het ontwerp aangebragte verbeteringen, waarvan hij straks sprak, zijn: 1°, eene betere omschrijving van den omvang van het onderwijs; 2°, verbetering in art. 3 nopens het subsidieren van bijzondere scholen; 3°, eene betere grenslijn tusschen het schoolonderwijs en het huisonderwijs; 4°, het behoud van het vergelijkend examen, en 5°, de betere bepaling nopens het toezigt op het onderwijs. Hij wenscht vurig tot vaststelling dezer wet mede te werken, want het algemeen belang vordert dat er een einde aan den bestaanden toestand kome; de onzekere toestand werkt nadeelig terug op den toestand van het lager schoolwezen; overal ziet men sporen van anarchie en verslapping. Hij is bereid het ontwerp aan te nemen, doch hij acht zich als volksvertegenwoordiger verpligt zijne bedenkingen tegen het ontwerp te doen kennen, en die zijn: dat het hem leed doet, dat niet tevens het middelbaar onderwijs bij deze gelegenheid is geregeld; dat de bewaarscholen niet bij deze wet geregeld zijn; het zijn inrigtingen van het hoogste belang en dienen als voorbereiding tot de lagere scholen. Hij acht het eene leemte, dat er in deze wet geene exceptionele bepaling voorkomt voor de Israëlieten, al ware slechts het bestaande gehandhaafd, dan ware veel bevrediging gegeven en zou veel onbillijkheid zijn voorkomen. Hij had ook gaarne gezien, dat in het ontwerp eene bepaling aangaande de schoolpligtigheid ware opgenomen. Dit alles zal hij echter opofferen om het groote doel: de vaststelling der wet, te bereiken. Hij zal geene amendementen voorstellen, die in de economie der wet treden, maar hij zal welligt hier of daar eenige verbeteringen op sommige artikelen voorstellen.

(*Het vervolg in het volgend N.°*).

[In het overige der zitting hebben nog verschillende leden het woord gevoerd, waarna de voortzetting der beraadslagingen is bepaald op morgen ochtend ten elf ure.]

Door den heer *Dirks* is bij de Tweede Kamer een amendement op de wet tot regeling van het lager onderwijs ingediend, strekkende om art. 23 2de alinea aldus te lezen: „Dit verbod, *met uitzondering van het geven van onderwijs in teekenen, toon- en zangkunst en in vrouwelijke handwerken*, is mede toepasselijk op de leden van het gezin der hoofd- en hulponderwijzers voor zoo verre het verbodene ten huize van dezen zou geschieden."

Ingevolge de nieuwe jagtwet is het zich met honden in het veld bevinden op zich zelve geene overtreding meer, mits hij, die den hond of de honden vergezelt, de noodige zorg draagt om te beletten, dat door dezen geen wild worde opgespoord, gedreven of gegrepen. Mitsdien behoeven er geene buitengewone magtigingen meer te worden verleend tot het vangen van mollen en ander schadelijk gedierte, door middel van honden, vermits de reden, die tot het afgeven dier stukken aanleiding gaf, met den 1 julij e. k. niet meer zal bestaan.

— In eene heden te Amsterdam gehouden algemeene vergadering van de aandeelhouders in de Nederlandsche Rhijnspoorweg-Maatschappij werd, nadat de heeren mr. *J. C. Faber van Riemsdijk* en *G.* graaf *Schimmelpennick* als president en vice-president der vergadering waren herkozen, op voorstel van den heer *Hesleden* besloten, de vergadering te adjourneren tot 20 julij aanstaande des middags ten 12 ure, omdat de balans nog niet opgemaakt is kunnen worden ten gevolge der aansluiting aan den Pruissischen spoorweg. Het verslag van den toestand der Maatschappij zal waarschijnlijk in de volgende week aan de aandeelhouders worden rondgedeeld, terwijl de balans zoodra mogelijk ter visie zal worden gelegd.

— Uit Amsterdam wordt gemeld dat bij de vele belangrijke werken, die er in den laatsten tijd tot stand zijn gebragt en voor handel en nijverheid bevorderlijk zijn, het wel der moeite waardig is te wijzen op de voltooijing van nog een drijvend Droogdok (zijnde thans het vierde), gebouwd door de scheepsbouwmeesters *Blok en Mathijssen* aan hunne werf *Hollandia* in de Groote Wittenburgerstraat te Amsterdam. Door de daarstelling van dat Droogdok is niet alleen in de behoefte, om meerdere schepen te kunnen doen repareren, voorzien, maar ook is de grootte zoodanig, dat schepen van het grootste charter hunne reparatien daarin kunnen bewerkstelligen.

De machine is vervaardigd in de fabriek van de heeren *Paul van Vlissingen* en *Dudok van Heel*.

— Gisteren morgen werd te Purmerend doorgebragt en teruggevoerd naar Hoorn, dien nacht uit het correctiehuis aldaar ontvlugt, de persoon van *J. H. Krieger*, door den heer adjunct-kommandant achterhaald op de hoogte van de Slogterbrug, bijgestaan door de justitie en politie van Buiksloot. Deze persoon was reeds voorzien van eene nieuwe zwart lakensche broek en vest, welke hij zeide van goede menschen ontvangen te hebben.

— Gisteren is aan de Utrechtsche Hoogeschool bevorderd tot doctor in de regten de heer *F. C. G. Koker*, van Hoorn, na verdediging van zijn proefschrift, bevattende: Onderzoek naar den aard en geschiedenis der vikarie-goederen in Nederland.

— Tijdens de vacature in de litterarische faculteit aan de Utrechtsche Hoogeschool, gedurende den cursus van 1855–56, heeft de hoogleeraar *H. Bouman* zich geheel belangeloos met het onderwijs in een gedeelte der Oostersche talen belast. Als een bewijs van erkentelijkheid daarvoor werd hem op den 28 dezer, namens een groot aantal zijner leerlingen, door eene commissie eene zilveren bokaal met toepasselijk opschrift aangeboden.

— Ll. zondag avond ten zeven ure brak te Middelburg, terwijl de bewoners afwezig waren, in een garen- en bandwinkel in den Langendelft nabij de Grootemarkt een felle brand uit, waardoor in het geheel vijf meerendeels kapitale huizen, waarvan drie in den Langendelft en twee op den Burg, met al wat zich daarin bevond eene prooi der vlammen zijn geworden, terwijl nog verscheiden andere huizen zwaar zijn beschadigd. De brand nam, ofschoon de brandweer den meesten ijver aan den dag legde, vooral daardoor zoo zeer in hevigheid toe, dat zich geen water in den omtrek bevond en het water dus uit de regenbakken moest worden aangebragt. Wegens het fraaije weder waren de meeste bewoners der verbrande huizen bij het uitbreken van den brand niet te huis.

— Ll. zondag avond heeft in Noordbrabant en Gelderland een hevig onweder, gepaard met een weldadigen regen, gewoed. Nabij Oosterhout is eene koe in het land door den bliksem doodgeslagen. Te Lent werd eene woning door den bliksem getroffen en stond dadelijk geheel in de vlammen, zoodat de bewoners zich slechts met moeite konden redden.

— Van Standdaarbuiten wordt gemeld dat twee jonge meisjes, oud 8 en 9 jaren, aldaar met den dood liggen te worstelen, ten gevolge van eene aanranding, door twee 17jarige knapen gepleegd. Beide jongelingen zijn door de marechaussée aangehouden.

— De waterhoogte te Arnhem was den 29 dezer 1,64 el. De Rijnhoogte te Keulen was den 29 dezer 8 voet 1½ duim Keulsch peil (7 voet 11 duim Rijnlandsch).

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 30 Junij.

OVERLEDEN: F. C. Kok, z., 5 m. – J. J. Bouwens, z., 2 m. – J. A. van Dijk, z., 3 j. — K. Leenheer, weduwen. van H. C. de Geest, 85 j. — B. Sanders, man van J. Bierinx. 76 j. — J. Paradijs, z., 1 m.

BEVALLEN: M. E. Blok, geb. van Dijk, levenl. z. — H. K. van Driel, geb. van de Laar, z. — J. Verhoeve, geb. Zijderlaan, d. – H. W. van Blerkom, geb. Penning, d. — A. Vink, geb. van Tour, d. — M. Tromp, geb. Baardman, d. — C. M Boeren, geb. Visser, *twee* z. — P. Snijders, geb. Achthoven, z. — H. Zuur, geb. Krans, z. — A. H. J. Slieker, geb. Snijder, d. — A. M. Deyl, geb. Franse, d. — A. M. Frijlink, geb. van Rijn, d. – M. J. G. A. van Weezenbeek, geb. Pauwels, d. — W. Loevendie, geb. van Schijndel, d. — J. C. Duivenman, geb. van Buyten, z. – H. S. Pieters, geb. Kreeft, z. – C. Hemelop, geb. Roksnoer, d. — M. T. Kreytenberg, geb. Jansen, z.

Zeetijdingen.

Nederland.

ROTTERDAM 30 junij. Het barkschip *Klazina*, kapit. D. Wels Browning, van China naar Rangoon bestemd, is in de nabijheid van laatstgenoemde plaats totaal verongelukt; de equipage heeft zich in de booten gered en is te Rangoon aangekomen. — Omtrent dit ongeval wordt den 22 april van Rangoon gemeld: De Ned. bark *Klazina* is aan den mond der Sitang-Rivier gestrand. Eene stoomboot is van hier tot assistentie gezonden, doch is niet in staat geweest het schip af te brengen; het ligt gevaarlijk en zal denkelijk niet afkomen.

DORDRECHT 29 junij. Volgens particulier berigt is het barkschip *Flora*, kapit. A. A. van der Wijk, van hier naar Hong Kong bestemd, na met schade op het eiland Pulo Timoa te zijn binnen geweest, ten gevolge van doorgestane stormen, den 26 april laatstl. te Hong Kong aangekomen, hebbende de bemanning veel geleden door scheurbuik en zijnde een matroos ten gevolge daarvan overleden.

HELLEVOETSLUIS 30 junij. Gisteren avond gearriveerd *Plover*, Richards, van Liverpool, en *Hannah*, Bruce, van Newcastle. — Heden arriveerden *Little Joe*, Redpath, en *Seaflower*, Claxton, beiden van Warkworth; *Actif*, Meuldijk, van Lissabon (als bijlegger om order); *Catherine Boland*, Williams, van Runcorn; *Stockton Packet*, Thompson, van Middlesbro'; *Liverpool Packet*, Giacobbe, van Messina; *Trijntje Fenna*, des Ruelles, van Batavia; *Louise* (st.) van Grangemouth; *Richard Mount*, Scott, en *Thomas & Ann*, Innes, beiden van Sunderland; *Warwick*, Howard, van Newcastle, en *William*, Scott, v. Hartlepool. — Vertrokken *Neêrlands Koningin*, Geerling, naar Singapore via Sunderland (per *Kinderdijk*), en *Admiraal Ver-Huell* (st.) naar Havre; de wind Z.

BRIELLE 30 junij. Gisteren avond arriveerde *Seine* (st.) van Havre. — Heden vertrokken *Alert* (st.) naar Hull; *Stella Maris*, Feijen, naar Pernau; *Jeltina*, Scherpbier, naar Riga; *Oscar*, Bengtsson, naar Newcastle; *Seaflower*, Bensley, naar Engeland; *Batavier* (st.), *Schiedam* (st.), en *Expert*, Calvert, alle drie naar Londen; de wind Z. — Z. W.

MAASSLUIS 30 junij. Heden vertrokken *Rensina*, W. H. Prak, n. Riga; *Agenoria*, Shaw, n. Sunderland, en *Lovely Nelly*, Taylor, n. Seaham. — Van de buiten geankerde schepen zijn de *Speculation* en *Captain Cook* wel in zee gekomen; de wind Z. W.

BROUWERSHAVEN 30 junij. (Z. W.) Niets gepasseerd.

ZIERIKZEE 29 junij. (W.) Gearriveerd *Saltmarsh*, Bull, van Newport naar Dordrecht.

TEXEL 29 junij. Nog gearriveerd *Valiant*, Pile, v. Liverpool; *Dina Marchina*, Engelsman, v. Cardiff; *Twee Gebroeders*, Butter, *Diana* (st.) en *Aurora* (st.), alle drie v. Londen, en *Harmonie*, Cloak, v. Newcastle; gisteren nog *Velatura*, Gordon, en *Allport*, Smith, beiden v. Sunderland. — Vertrokken *Saucy Jack*, Day, en *Ellen*, Hazleton, beiden n. Newcastle; *Gemini*, Pile, n. Sunderland, en *Cito*, Gullichsen, n. Drammen.

TEXEL 30 junij. Gearriveerd *Constantia & Elizabeth*, Stolte, van Tjilatjap; *Martina Adriana*, van 't Hoff, van Nickerie, en *Mercurius*, van der Veer, v. Torrevecchia. — Vertrokken *Australië*, Jochems, naar Gothenburg.

VLIE 29 junij. (W.) Niets gepasseerd. Gisteren nog vertrokken *Myrtle*, Meldrum, *Ann Proud*, Forster, en *Thomas Gales*, Laidler, alle drie naar Sunderland; *Wilhelmina Henriette*, de Boer, naar Archangel; *Drie Gezusters*, Mulder, naar Riga; *Gebroeders Fokkes*, Fokkes, naar Koningsbergen; *Willem*, de Boer, en *Sandvigen*, Pedersen, beiden n. Oudsoen, en *Ora & Labora*, Möller, n. Arendahl.

VLISSINGEN 29 junij. Voor Antwerpen bestemd zijn op de Schelde gearriveerd *Antverpia*, Bauning, van Rio-Janeiro; *Sarah M.*, Mills, van Callao, en *Napoleon III*, Cameron, van Jaffa.

Buitenlandsche Havens.

Aangekomen:

Te HONG KONG 1 mei *Jeannette & Cornelia*, Verhoeven, van Hartlepool, laatst van Soerabaija; 7 mei *Ida Elizabeth*, Kramer, van Samarang. — Te MACAO vóór 9 mei *Boreas*, Schiedges, van Singapore, *Cornelis Smit*, Ruhaak, van Calcutta (laadt voor Batavia), en *Maasstroom*, Mellema, van Hong Kong (laadt voor Bombay). — Te SINGAPORE 7 mei *Vier Gezusters*, Bik, van Batavia. — Te INDRAMAIJOE 30 april *Jonkh. Mr. van de Wall van Puttershoek*, Lammerts, van Batavia. — Te SAMARANG 27 april *Jan Pieterszoon Koen*, Verloop, van Soerabaija; 29 dito *Anna Lena*, Lourens, van Batavia. — Te PANAROEKAN 10 april *Drie Vrienden*, Anderson, van Bezoekie. — Te TJILATJAP 3 april *Resident van Son*, Kramers, van Sumanap; 13 dito *Vriendentrouw*, Grevelink, en *Adèle*, Jaski, beiden van Soerabaija. — Te DANTZIG 25 junij *Kroonprinses Louise* (st.) van Amst. — Te KOPENHAGEN 27 junij *Jonge Paul* (st.) v. Amst. n. Stettin, en *Rembrandt* (st.) v. Amst. n. Koningsbergen.

Te REDOUT KAHLÉ 3 junij *Kaap Hoorn*, Dik, van Rott. — Te OPORTO 11 junij *Arentina Hendrika*, van Wijk, van Amst.

Vertrokken:

Van SINGAPORE 7 mei *Sophia Koningin der Nederlanden*, Klein, naar Macao; 10 dito *Reijerwaard*, Bruigom, naar Hong Kong. — Van BATAVIA 18 april *Maria Agnes*, de Bos, naar Amst.; 30 dito *Delft*, van Geelkerken, naar Rotterdam: 4 mei *Willem Daniel*, de Meester, naar Padang; 6 dito *Euterpe*, Kuipers, n. Rott., *Cornelia*, Jaski, n. Amst., en *Amboina*, Tromp, n. Padang; 7 *Zuid-Beveland*, Boers, n. Rotterdam. — Van SAMARANG 30 april *Calypso*, Nolles, naar Nederland. — Van SUMANAP 25 april *Twee Jeannes*, Noordziek, n. Pangool. Van AKYAB 27 april *Regina*, Ingerman, n. Falmouth. — Van RANGOON vóór 7 mei *Nederwaard*, Kwakkelstein, n. Rott. (met 8875 b. rijst). — Van BOMBAY 13 mei *Oud-Alblas*, Kruymel, n. Amst. — Van KONSTANTINOPEL 10 junij *Franz & Elise*, Bergmann, n. Amst.; 12 dito *Johanna Catharina*, Besseling, n. Odessa; 14 *Zeebloem*, Bakker, naar Amst. — Van WARNEMUNDE 25 junij *Ida*, Wolkammer, naar Gloucester. — Van SWINEMUNDE 24 junij *Geertruida*, Zoutman, n. Kingsbridge, *Hendrika Hillechina*, Kuiper, naar Groningen, en *Nijverheid*, Kemper, naar St. Petersburg. — Van MEMEL 24 junij *Hillechina*, de Cock, naar Harlingen.

Van SOERABAIJA 1 mei *Admiraal van Kinsbergen*, Bouman, naar China.

Van BALTIMORE 5 junij *Casilda*, Stafford, naar Rott. — De *Richard Anderson*, kapit. Coffin, mede naar Rott., is den 10 junij in zee gekomen.

Het barkschip *Johannes Marinus*, kapit. Verburgh, den 8 april van Batavia naar Rotterdam vertrokken en den 10den Anjer gepasseerd, is den 8 mei zwaar lek te BATAVIA uit zee teruggekomen; moest lossen om te repareren.

STRAAT SUNDA doorgezeild: 4 april *Acmel*, Engers, van Shanghae naar Falmouth; 8 dito *Europa*, Poort, van Batavia naar Rotterdam, en *Economist*, Olivier, van Batavia naar Amsterdam.

In de SOND gearriveerd: 25 junij *Jersey Packet*, den Breems, van Pernau, en *Judith*, Christoffersen, v. Wyburg, beiden n. Rotterdam; *Magdalena Johanna*, Gust, v. Riga, en *Sjoukje Alida*, Hazewinkel, v. Reval, beiden naar Schiedam; *Johanna*, Oldenburger, v. Riga, en *Johanna Maria*, Schummelketel, v. Reval, beiden n. de Maas; — 26 *Alberdina*, Wolkammer, v. Rott. n. Petersburg.

Engeland.

Te LONDEN gearriveerd 29 junij *Jantina*, de Jonge, v. Groningen, en *Eltje Heidema*, Stomp, van Roeskilde; — uitgeklaard *Wind's Bride*, Walker, naar Rotterdam. Te HARWICH 28 *Maria*, Bohn, v. Delfshaven, en *Diewerdina*, Westenborg, v. Groningen. Te HULL 27 *Charles*, Eves, van Dordrecht. Te HARTLEPOOL 25 *Ocean*, Death van Rotterdam. Te SHIELDS 26 *Excel*, Braithwaite, van Rotterdam; *Belmont*, Hamm, van Delfshaven, *Agatha*, Riepma, van Delfzijl en *Wilhelmine*, Meijer, v. Harburg; 27 *Walburg*, Veldhuis, van Boulogne, *Trekvogel*, den Breems, van Vlaardingen, en *North Star*, Firbank, van Rott. Te GRANGEMOUTH 25 *Ida*, Lukje, v. Stolpemunde. Te POOLE 27 *Princess Royal*, Baxfield, v. Dordrecht. Te LIVERPOOL 27 *Zwaantje Cornelia*, Bleeker en *Cornelia Alida*, van Wattum, beiden van Nantes, en *Eendragt*, Schultema, van Bayonne; — in lading *Cheshire*, Lowther, n. Rott.; — vertr. 26 *Zeldenrust*, de Groot, naar St. Petersburg; 27 *Glencoe*, Martin, n. Rott., en *Æolus*, Wegener, naar Riga. Te QUEENSTOWN 26 *Christina Elisabeth*, Boer, van Venetië. Van SWANSEA vertr. 26 *Fanny*, Moon, en van NEWPORT 26 *Jane & Ellen*, Thomas, beiden naar Rotterdam. Van CARDIFF 26 *Osiris*, Cramer, en *Immagonda Sara Clasina*, Rademaker, beiden naar Singapore. Van NEWCASTLE uitgeklaard (tot 27) *Dina*, Brouwer, *Noordster*, Mooi, *Maria*, Mooi, en *Helena*, Diepenbroek, alle vier naar St. Petersburg, *Stuurmans Harmonie*, Mulder, naar Riga, *Vr. Martha*, Bol, naar Dantzig, *Landman*, Karsijns, n. Kopenhagen, en *Epargne*, Schimmel, naar Rendsburg.

PENZANCE 27 junij. Van het Ned. schroefstoomschip *de Maas*, van Cardiff naar Rotterdam, zijn al de zeilen, drie ankers, twee kettingkabels en vele andere tot den inventaris behoorende stukken, alsmede van de lading twee vaten palmolie en ongeveer 20 ton ijzer geborgen; indien het weder gunstig blijft hoopt men nog meer te redden. Het schip ligt nog in dezelfde positie, en er is weinig hoop om het te behouden.

Te FALMOUTH gearriveerd 27 junij *Sophie Georgiette*, Rosenkranz, van Santos (heeft order voor Rotterdam bekomen).

Bij de SORLINGS gearriveerd 24 junij *Doggersbank*, Kerkhoven, van Banjoewangie n. Amst. (150 dagen reis). — Bij MOUNTS BAAI (Penzance) 25 junij *Tjetska*, Doewes, v. Triest n. Rott. — Bij LEZARD 26 junij *Postiljon*, van de Poll, v. Batavia n. Amst., en *Stella Maris*, Leeflang, v. New-York n. Rotterdam. — Bij GOUDSTAART 24 junij *Jacobus*, van Loon, van Rott. naar Samarang; 27 dito *Loevestein*, Bödeker, v. Bat. n. Amst., en *Elizabeth*, Klok, van Java naar Rott. — Bij DARTMOUTH 27 junij *Albert van Panhuys*, van der Ley, van Nizza n. Amst. — Bij TORBAY *Louisa Prinses der Nederlanden*, Florijn, v. Batavia n. Nederland. — Bij BEVEZIER 24 junij *Egidia & Pauline*, Veldman, v. Amsterdam naar Batavia. — Bij DOUVRES *Johanna Paulina*, Wessels, v. Liverpool n. St. Petersburg; 24 junij *Iffland*, Hencke, v. Rott. n. New-York. — DEAL gepasseerd 29 junij *William Pirrie*, v. Charleston n. Amst.

Cargalijsten.

Rotterdam.

NEW-YORK, Kate Wheeler, C. W. Grant. — 100 v. Terpentijn, Gebr. Nottebohm; 100 v. dito, Ph. van Ommeren; 100 v. dito, P. J. van der Schrieck en Co.; 150 z. Salpeter en 125 v. Harst, C. Hemmann en Co; 100 z. Salpeter, L. Mayer en Co.; 63 z. dito, A. T. Sölling en Co.; 26 v. Honig, G. en M. Köhler; 4 pakk. Overschoenen, S. A. le Vino en Co.; 4 k. Lederdoek, L. S. Gompe Jr, te Arnhem; 250 v. Harst, 7 partijen Duigen, 157 cer. Schors en 50 v. Terpentijn, Order.

CARDIFF, Joanna Jacoba, K. G. Sap. — 5147 staven en 355 bossen Stafijzer en 3167 platen en 180 bossen Plaatijzer, M. D. Enthoven, te 's Hage.

REVAL, Elisabeth, L. J. Naatje. — 645 tchetw. Rogge en 472½ tchetw. Gerst, Duys en Zurhorst.

Amsterdam.

SOERABAIJA, Maria Veronica, Mulder. — 9520 b. Koffij, 821 kranj. Suiker, 882 sch. Tin, 33 f. Foelie, 6 k. Notenzeep, 71 v. Noten en 2563 bos. Bindrotting, NHM.

In lading liggende Schepen.

Te Rotterdam:

BATAVIA, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het extra snelzeilend Nederlandsch gekoperd Barkschip *Constantia*, kapitein *E. Vonck*. Adres ten kantoren van *Kuyper, van Dam en Smeer* en *Hudig en Blokhuyzen*.

BATAVIA, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het nieuw, extra op de zeilage gebouwd en gekoperd Nederl. Barkschip *Nieuwland*, kapitein *A. Bennik*, voerende eenen geëxamineerden Scheepsdoctor, om den 18 Julij te vertrekken. Adres ten kantoren van *Kuyper, van Dam en Smeer* en *Hudig en Blokhuyzen*.

KAAP DE GOEDE HOOP, voor Goederen en Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het snelzeilend Nederlandsch Barkschip *Joan*, kapitein *C. la Seur*, om in het laatst van Julij te vertrekken. Adres bij de Reeders *van Overzee en Co.* en bij de Cargadoors *Hudig en Blokhuyzen* en *Kuyper, van Dam en Smeer* alhier en *de Coningh en Co.* te Amsterdam.

St. PETERSBURG, het Nederl. Kofschip *Catharina*, kapitein *D. H. de Groot Bakker*. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer*.

St. PETERSBURG, het Nederlandsch Kofschip *Alberdina*, kapitein *J. H. Lodewijks*. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer*.

St. PETERSBURG, het Nederl. Schoonerschip *Pomona*, kapit. *T. T. Lootsman* Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer*.

St. PETERSBURG, het Nederl. Kofschip *Frouke Egberdina*, kapitein *G. J. Lukje*. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer*.

St. PETERSBURG, het Nederlandsch Kofschip *Drie Zusters*, kapit. *T. T. Dijkstra*. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer*.

RIGA, het Nederl. Kofschip *Roelfina Gezina*, kapit. *J. K. Bolhuis*. Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

SOERABAIJA, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het extra snelzeilend Nederl. gekoperd Barkschip *Willem de Clercq*, kapitein *P. Ouwehand*. Adres ten kantoren van *Kuyper, van Dam en Smeer* en *Hudig en Blokhuyzen* alhier en *Floris der Kinderen en Zoon* en *Jan Corver en Co.* te Amsterdam.

STETTIN, het Nederl. Kofschip *Elisabeth*, kapit. *L. L. P. Bos*. Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

STETTIN, het Zweedsch Jagtschip *Josephine*, kapit. *J. Goransson*. Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

TRIEST, het snelzeilend Ned. Schoenerschip *Veendam*, kapitein *B. A. Hazewinkel*. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer*.

Te Vlaardingen:

LISSABON en GIBRALTAR, het Nederl. Hoekerschip *de Maas*, kapit. *G. C. Baggus*, om spoedig te vertrekken. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer*.

Beursberigten.

PARIJS den 30 Junij.

Frankrijk 3 pc. 67.60. Spanje 1¼ pc. 25⅜; dito Binnenl. 3 pc. 38⅜.

LONDEN den 30 Junij.

De Geconsolideerden 3 pc. 92⅝ a ¾. Rusland 4½ pc. 98½. Spanje Certific. 6½ a ¾. Mexico 3 pc. 22⅝ a ⅞. Holland 2½ pc. 65½ a 66.

ANTWERPEN den 30 Junij.

Spanje 1¼ pc. 25¼; dito Binnenl. 3 pc. 38⅛. Metalliek 5 pc. 80¼.

AMSTERDAM den 30 Junij.

			Laagste koers.	Hoogste koers	Geblev. koers.
NEDERL., Werkelijke Schuld	2½	pCt.	63¾	63 13/16	63 13/16
» dito dito	3	»	76 13/16	77	
» dito dito	4	»	96⅝	96⅝	96⅝
» Amort.-Syndicaat	3½	»	91⅞		
» Handel-Maatschappij	4½	»	157¼	157⅜	
» O. I. Leening	4	»	95⅜		
» Leen. Holl.-Spoorweg	4½	»			
» Rijn-Spoorweg	4½	»			
» Maatsch. v. Weldadigh.	4	»			
BELGIE, Cert. bij *Rothschild*	2½	»	52⅞		
FRANKR., Certificaten	3	»			
SPANJE, Buitenlandsche	1¼	»	25⅜	25 7/16	25 7/16
» dito	3	»	42⅜		
» Binnenl. a *f* 6000	3	»	37⅞	38 1/16	37 15/16
» Amortisable Schuld	....				
» Bewijzen van Coupons	....		6¼		
PORTUG., Oblig.	3	»	45⅞	46	45⅞
» dito 1856	3	»	45	45¼	45 5/16
» Uitgest.					
RUSLAND, Obl. bij *Hope & Co.*	5	»	105	105¼	105
» dito dito 1828/29	5	»	103⅜		
» Cert. dito 1831/33	5	»			
» dito dito 1840	4	»	87⅜		
» dito bij *Stieglitz*	4	»	87⅜	87¼	87⅜
» dito » dito Nieuwe	5	»	97¼	97¾	97¼
» dito » dito 1855 dito	5	»	99¼	99⅞	99⅜
» dito te Londen	4½	»			
» Certific. van Assign.	6	»	65⅜		
» Inschr. dito	6	»			
POLEN, Aand. 1835, *fl.* 500	...	*f*	156¼	156⅜	
» Obligatien	4	pCt.	80¼	80⅜	80¼
OOSTENR., Obl. bij *Goll en Co.*	5	»			
» dito dito	4	»	62¼		
» dito Metall. Oude	5	»	76¼	76 13/16	
» d.° Nieuwe bet. te Amst.	5	»	88	88⅛	88⅛
» dito Nation. Metalliek	5	»	78⅛	78 5/16	78¼
» dito Metalliek	2½	»	39 13/16	39⅞	
» Weener Aand. fl. 250	4	» *f*	324¼		
BRAZILIE, 1824, £ 100	5	»	98⅜		
EQUADOR, £ 100	1	»			
» Onbepaalde	1	»	14		
VENEZ., Oblig.	4½	»			
» Uitgest.	2	»			
GRENADA, Oblig.	3½	»	21 13/16	21 15/16	21⅞
» Uitgestelde			6¼		
MEXICO, Oblig.	3	»	20 11/16	20⅜	
» dito, Onbepaalde	3	»			
ILLINOIS,	7	»	92¼	93¼	93¼

Napels Cert. bij *Rothschild*, 5 pc., 103¼. Denemarken te Londen 5 pc., 99¼. Brazilië, 1839, £ 100, 5 pc., 98¼. Griekenland, 1825, 5 pc., 3 7/16. Russ. Spoorweg *f* 77¾ a *f* 78.

Beleening 4 pc. Prolongatie 3½ pc. Disconto 4 pc.

De beurs verkeerde heden in eene gedrukte stemming, uitgenomen voor Oostenrijksche en Spaansche 1¼ per cents fondsen.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland 2½ pc. 63 13/16. Spanje 1¼ pc. 25¼ a 5/16; dito Binnenl. 3 pc. 37 15/16. Metalliek 5 pc. 76¼ a 13/16.

ROTTERDAM den 30 Junij.

			Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.
NEDERL., Werkelijke Schuld	2½	pCt.	63⅞		
» » »	4	»	96⅝		
SPANJE, Oblig. 3 pCt. nu	1¼	»	25⅜		
» Binnenlandsche a 6/m	3	»	38¼		
PORTUGAL, Oblig. te Londen 1853	3	»	46 3/16		
» » » » 1856	3	»	45¼		
RUSLAND, Obl. bij *Hope* 1798/1816	5	»	105¼		
» » » *Stieglitz* 1855	5	»	99¼	99⅜	99⅜
» » »	4	»	87⅜		
POLEN, Aand. fl. 500	*f*		156¼		
PRUISSEN, Aand. 1854	3½	»	215		
OOSTENRIJK, Oblig. in Metalliek	2½	»	39⅞		
» Nieuwe Rente te Amst.	5	»	88	88⅛	
» Nationale	5	»	78 3/16	78¼	78 3/16

Tot de genoteerde koersen vertoonde de handel weinig levendigheid.

Wisselkoersen.

AMSTERDAM den 30 Junij.

Hamburg	2 maanden	35¼	geld.	Londen	3 maand.	—.—	geld.
Idem	zigt	35⅝	»	Lissabon	3 »	40¼	»
Londen	2 maanden	11.72½	»	Porto	3 »	40½	»
Idem	zigt	11.85	»	Petersb.	2 »	181½	»

ROTTERDAM den 23 Junij.

Londen 2 maanden *f* 11. 72½, kort *f* 11. 85.

Marktberigten.

ROTTERDAM den 30 Junij.

GRANEN. Tarwe: 160 ℔ Hoogl. Kl. *f* 435; 159 ℔ Nassaudietsche *f* 435; 162 ℔ Kleefsche *f* 438, *f* 440; 160 ℔ Bovenl. Ris *f* 425. Rogge: 144 ℔ Libau *f* 250.

BOTER. 1ste kwaliteit *f* 44, 2de dito *f* 42.

SCHIEDAM den 30 Junij.

GRANEN. Verkocht: Gerst, 128 ℔ Coursche *f* 250 6/w, *f* 250 3/m.; 128 ℔ Manheim *f* 224 3/m., en 127 ℔ Libau *f* 250 6/w.

MOUTWIJN	per Ned. vat zonder fust	*f* 20. —	zonder de belasting.
JENEVER	» » » » »	– 25. 50	
AMST. PROEF	» » » » »	– 26. 75	
SPOELING		– 1. 20	per ketel.

Handelsberigten.

ROTTERDAM den 30 Junij.

Verkoopen, Invoeren en Voorraden van de volgende Artikelen, gedurende de maand Junij ll.

VERKOOPEN.

17600 b.	KOFFIJ,	*Java*,	ord. a goed ordinair	38½ a 43½ c.
6300 »	»	»	blank a geelachtig	40 – 44 »
800 »	»	»	hooggeel a bruin	43½ – 48 »
5700 »	»	»	groen a mooi groen	41 – 44 »
3600 »	»	»	ordinair graauw	35 – 41½ »
2200 »	»	*St. Dom.*	ordinair a goed ordinair	35½ – 37½ »
5800 »	»	*Brazil*,	ordinair a goed ordinair	29 – 33 »
1000 »	»	*Bahia*,	ordinair met zwart	34 – 35½ »

43000 b. KOFFIJ.

1650/4 660/12 kn. THEE, Congo	89 tot 109 c.
320 v. —— b. RIJST, nieuwe Carolina	f 15½ a —.
— » 61000 » » *Java*, ord. a blank grof...	- 6½ - 9½.
— » 2600 » » Tafel, eerste soort...	- 10½ - 11½.
— » 7700 » » *Nacransie*	- 6½ - 7½.
— » 4500 » » *Larong*	- 6½ - 7.
320 v. 75800 b. RIJST.	
450 bn. PEPER, goede soort	27½ a 28½ c.

	INVOEREN.		VOORRADEN.	
	Junij 1856.	Junij 1857.	Junij 1856.	Junij 1857.
Koffij, O.-I. NHM..	43250	9300 bn.	206800	162900 bn.
Dito, dito Partic.	2000	— »	2000	— »
Dito, West-Ind. ...	50	11800 »	9400	13800 »
Dito, dito, ...	300	130 vn.	—	— vn.
Thee	1230/4	8900/4 kn.	15160/4	18600/4 kn.
Rijst	66800	16900 bn.	62900	71200 bn.
D.°	—	— vn.	100	530 vn.
Peper	4820	50 bn.	5700	2950 bn.

De Voorraad van KOFFIJ bij de Nederl. Handel-Maatschappij in alle Havens bedroeg op 30 Junij 1855 .... 502,300 bn.
30 » 1856 .... 558,100 »
30 » 1857 .... 489,700 » Java
en 6,000 » Braziel.

De Voorraad van SPECERIJEN bij de Nederlandsche Handel-Maatschappij in alle Havens bedroeg:

	Noten.	*Foelie.*	*Nagelen.*
Op 30 Junij 1855	1780 vaten,	360 vaten,	180 vaten.
» 30 » 1856	885 »	284 »	1017 »
» 30 » 1857	1598 »	785 »	— »

STAAT van KOFFIJ op Ontvang-Cedullen bij de N. H. M.

Voorraad op Ontvang-Cedullen. 30 Junij 1857.		Afgeleverd	
Amsterdam	31559 bn.	van 1 tot 30 Junij 1857	22098 bn.
Rotterdam	22190 »	» 1 » 30 » 1856	34298 »
Dordrecht	4945 »	» 1 » 30 » 1855	58586 »
Middelburg	2446 »		
Schiedam	3852 »		

		Afgeleverd van:	
Voorraad 30 Junij 1857	64992 bn.	1 Jan. tot 30 Junij 1857	536133 bn.
» 30 » 1856	93249 »	1 » » 30 » 1856	428185 »
» 30 » 1855	50972 »	1 » » 30 » 1855	434474 »

SPECERIJEN op Ontvang-Cedullen te Amsterdam en Rotterdam.

	30 Junij 1855.	30 Junij 1856.	30 Junij 1857.
Noot	2780 vn.	3220 vaten.	3178 vaten.
Foelie	1232 »	1194 »	1061 »
Nagelen	3262 »	3169 »	3753 »
Kaneel	3218 fard.	2758 fard.	2220 fard.
Peper	524 bn.	110 balen.	280 balen.

AMSTERDAM den 30 Junij.

TABAK. Heden zijn uit de eerste hand afgedaan 30 v. Maryland.

LONDEN den 29 Junij.

GRAANMARKT. Er ging weinig om in binnen- en buitenl. Tarwe tot schier onveranderde prijzen. Meel prijshoudend. Gerst en Haver bragten ruim vorige prijzen op. Erwten en Boonen als voren met redelijken handel. Lijnzaad onveranderd. — Van den 22 tot den 27 dezer werden ingevoerd 3890 q. binnenl. en 10,445 q. buitenl. Tarwe, 80 q. binnenl. en 2773 q. buitenl. Gerst, 970 q. binnenl. en 23,108 q. buitenl. Haver en 1735 z. binnenl. en 350 z. en 2401 v. buitenl. Meel.

VEEMARKT. De handel was heden belangrijk tot de volgende prijzen: 3/4 a 4/8 voor Rund-, 3/6 a 4/6 voor Kalfs-, 4/4 a 5/ voor Schapen-, 5/4 a 6/4 voor Lams- en 3/6 a 4/6 voor Varkensvleesch. Ter markt waren 3463 Runderen, 334 Kalveren. 21,630 Schapen en Lammeren en 295 Varkens. Gedurende de vorige week werden van het vasteland aangevoerd 718 Runderen, 757 Kalveren, 3369 Schapen en 123 Varkens.

ANTWERPEN den 29 Junij.

KOFFIJ is zeer willig. De omzet in Rio bestond uit 3750 b., terwijl men nog spreekt van eene zeilende lading van 4000 b. Van St. Domingo werden afgedaan ca. 1600 b. en de prijzen wisselden tusschen 38 a 40 c. (35½ a 37 c. entr.) Nog is eene zeilende lading van 1000 b. gedaan tot geheimen prijs. — RIJST. Slechts 200 b. gep. Moulmain werden heden verkocht. — SUIKER. De markt blijft zeer kalm. 48 k. Havanna zijn slechts verkocht. — GRANEN. De markt is ferm. Inl. Rogge werd met f 8 a f 8 1/16 betaald en mooije inl. roode Tarwe met f 15½. 1500 hect. Smyrna Gerst zijn tot f 8 verkocht.

AVIGNON den 27 Junij.

MEEKRAP. Gemalen soorten worden gehouden op fr. 62 a 63 voor SFFF Rosé, fr. 66 a 67 voor SFFF ½ Palud en fr. 70 voor SFFF Palud. Tot deze prijzen zijn nog eenige partijtjes verhandeld.

BATAVIA den 9 Mei.

(*Per Overlandpost.*)

KOFFIJ. Eerst in het laatst der vorige maand is de afloop der Padang-veiling alhier bekend geworden; de verkochte hoeveelheid bedroeg 40/m. pic., die tot den gemiddelden prijs van f 32. 90 zijn afgedaan. Van disp. Java is nog weinig ter markt, daar de groote aanvoeren uit den nieuwen oogst eerst in de volgende maand aanvangen. Algemeen wordt te Samarang f 33 geboden, doch zijn de verkoopers niet genegen onder f 34 los te laten.

SUIKER. Weinige dagen na het vertrek der vorige mail is nog eene afdoening op levering uit den oogst dezes jaars bekend geworden van 9000 pic., leverbaar te Cheribon tot f 17 met voorschot tegen vergoeding van renten. Voor de aankomst der mail werden hier nog uit den oogst van a.° p.° voor dadelijke levering verkocht: 250 pic. n.° 10 a f 17, 1800 pic. n.° 16 a f 20. 50 en 6500 pic., waarvan de helft hier en de helft te Soerabaija leverbaar, tot dooreen f 19 voor n.° 16. Na de ontvangst der mailberigten liep het spoedig iets hooger en betaalde men f 20 voor 9000 pic. en f 21 voor 4800 pic., alles op de basis van n.° 16 en leverbaar in den loop van dit jaar. Op levering uit de oogstjaren 1858 en 1859 werd te vergeefs f 16 en f 15 respectivelijk voor n.° 16 geboden. Te Samarang verkocht men 400 pic. tot f 20 en later 12,000 pic. tot f 21, en werden te Soerabaija vóór aankomst der mail nog afgedaan 30/m. picols, waarvan 2/3 leverbaar vóór ultimo December aanstaande en 1/3 in April 1857, tot f 18. 75.

RIJST. De transactien in dit graan waren zeer belangrijk, en bestonden in ca. 2500 koyangs ord. kwal. in de prijzen van f 120 a f 145, waarvan het grootst gedeelte ter verzending naar China bestemd, benevens 150 koyangs mooi blank en grof tot f 180 voor Holland en 12/m. pic. voor de levering op Banka tot f 128. Verder zijn op levering verkocht: de oogst Tjampia, zijnde eene mooije blanke en grove soort, tot f 200, en van Tafelrijst de oogst Kandanghauer tot f 200, en nog twee andere oogsten tot f 215, met inbegrip der zakken en leverbaar te Indramaijoe.

TABAK. Belangrijke omzettingen tot hooge prijzen hebben in dit blad plaats gevonden, en zijn successivelijk de volgende oogsten verkocht: Geurigeplant. Bij inschrijving tot 73 3/100 c., Roelofs (zeilende) uit de hand tot geheim gehouden prijs. G. Gijsing en Bauerno, beiden insgelijks zeilende tot 67½ voor de eerste en 72 voor de laatste; Cuba bij inschrijving tot 75⅜; Nicot (zeilende) tot 72 c. en particuliere aanplant merk G. V. opgehouden tot 65 c. Nog zal de oogst D. M. V. O. op 12 dezer te Soerabaija bij inschrijving verkocht worden.

ARAK. De voorraad blijft nog gering, zoodat de verkoopen zich bepaalden tot 100 leggers a f 140 en 200 dito a f 150, terwijl thans niet onder f 145 is te bekomen.

INDIGO. Bij voortduring vindt men te Samarang koopers tot f 4. 20 a f 4. 25, voor al hetgeen successivelijk ter markt wordt gebragt.

BUFFELHUIDEN. De algemeene attentie is zoodanig op dit artikel gevestigd, dat men na aankomst der mail zelfs tot f 450 koopers zou vinden, indien er slechts disp. voorraad was; in de vorige maand werden nog enkele kleinigheden, waaronder van inferieure kwal. en klein van stuk, tot f 360 a f 375 verkocht.

KOEHUIDEN insgelijks zeer gezocht doch zonder voorraad.

PEPER. De weinige aanvoeren hebben de omzettingen beperkt tot 180 pic. Lampongs à f 21 en 160 pic. à f 21. 50.

CASSIA VERA. Behalve een partijtje van 40 picols tot f 14 verkocht, hebben wij geene aanvoeren gehad.

GOM-ELASTIEK. De verkoopen bestonden in 420 pic. tot f 37 a f 37. 50 en bespeurt men tot laatstgemelden prijs nog veel vraag.

GUTTA PERCHA. Van voldoende kwal. komt weinig ter markt en mindere soorten genieten weinig attentie.

GOM DAMMER. Een partijtje van 140 pic. ordinaire kwaliteit bedong f 31.

CUBEBEN zeer gezocht en te Samarang tot f 70 verkocht.

COCHENILLE. De oogst van een der Buitenzorgsche landen werd op levering verkocht tot f 2. 25 dooreen voor 1ste en 2de soort en zacatille.

SAPANHOUT. 250 pic. Java vonden tot f 5 koopers; van Manilla is niets voorhanden.

KADRANGHOUT. Een partijtje van 45 pic. werd tot f 7 afgedaan en blijft deze soort moeijelijk te bekomen.

BINDROTTING is niet onder f 12 te verkrijgen.

METALEN. Billiton Tin. Uit de productie van dit jaar zijn verkocht 1600 pic. tot f 94 voor Frankrijk. Japansch Koper. Door het gouvernement is heden in veiling verkocht eene hoeveelheid van 5700 pic., die gemiddeld f 87. 74 hebben opgebragt.

MANUFACTUREN. Hoewel de vraag van sommige artikelen iets heeft toegenomen, blijven de prijzen in het algemeen nog gedrukt, met uitzondering der middelbreedten van ruwe en gebleekte Callicots, waarvan in 6/4 belangrijke hoeveelheden zijn omgezet. De tegenwoordige notering op een crediet van 4 a 5 maanden is: 5/4 ruwe f 4. 05 a f 4. 10, gebleekte f 4. 50 a f 4. 55; 6/4 ruwe f 5. 10 a f 5. 20, gebleekte f 5. 35 a f 5. 45; 7/4 ruwe f 5. 40 a f 5. 50, gebleekte f 6. 50 a f 6. 60, doch is van laatstgenoemde breedte de voorraad zeer gering. Holl. Shirtings ondergingen geene verandering op de vorige notering van f 7. 25 voor 5/4 en f 8. 75 voor 6/4 gebleekt, doch werden de ongebleekte iets lager losgelaten. Voor Cambrics bespeurde men meerdere vraag en gaf dit aanleiding tot belangrijke afdoeningen van n.° 24 tot f 3. 50 a f 4. Drills zijn insgelijks gewild en voor Hollandsche is f 7. 40 a f 7. 50 te bedingen; van Amerik. hadden nog geene aanvoeren plaats. Blaauwe Drills blijven gewild tot f 10 voor goede kleur. In Chitzen hebben de verkoopen op vendutie van aanzienlijke hoeveelheden uit den ouden voorraad de reeds lage prijzen nog meer gedrukt en is bij de verwacht wordende groote aanvoeren geene verbetering te voorzien. Adrianopel effen rood Katoen is iets meer gevraagd, doch zonder prijsverbetering. Van Weefgoederen is onze markt nog ruim voorzien, doch waren enkele gewilde soorten tot redelijken prijs te plaatsen. Ook van Battiks hebben wij grooten voorraad en gaat de verkoop moeijelijk. Mule Twist was in de afgeloopen maand minder gevraagd en n.° 50 zou op dit moment bezwaarlijk f 120 bedingen. Ook Adrianopel Garen is tot vorige prijzen weinig gezocht. Groen en Oranje Garen is tot f 150 voor n.° 40 te plaatsen. Wollen Dekens zouden tot f 5 voor gewilde soort nemers vinden. Motton Dekens steeds met grooten voorraad en niet hooger dan f 1. 10 a f 1. 25 te plaatsen. Laken is alleen in de ordinaire kwaliteit iets gevraagd.

METALEN. Voor Zweedsch IJzer kan men bij den nog bestaanden grooten voorraad niet hooger dan f 13 bij partij bedingen. Engelsch in staven f 7. 50 a f 9, Bandijzer f 10 a f 11 en Spijkerijzer f 9 a f 10. Van Bladkoper is eene partij op vendutie tot f 125 verkocht en is uit de hand moeijelijk f 130 te maken. Geplet Lood weinig gezocht en niet hooger dan f 27 te noteren. Zweedsch Staal is tot f 18 verkocht. Zink tot f 28 te verkoopen. Blik blijft schaarsch en zou tot f 32 koopers vinden. Gesorteerde IJzeren Spijkers zijn tot f 20 a f 21 te plaatsen.

PROVISIEN. Van Boter bleven de aanvoeren gering, zoodat men voor puike kwaliteit f 16 zou bedingen. Goudsche Kazen blijven steeds gewild tot f 6 a f 7. Hammen insgelijks gezocht tot f 10 a f 11.

DRANKEN. In de prijzen der Wijnen is geene verandering te melden; een nieuwe aanvoer regtstreeks van Frankrijk werd gezamenlijk met de overige lading gekocht. Hollandsch Bier op fust met weinig kooplust, afgetapt uit de brouwerij *het Haantje* bedingt f 6. 50 per dozijn van het merk *Rendorp*, doch het merk *Broeksmit* vindt zelfs tot lageren prijs moeijelijk koopers. De verminderde voorraad van Jenever heeft eenige prijsverbetering daargesteld en kan men voor gewilde merken en groote flesschen f 12 per kelder bedingen. Cognac in flesschen f 16 a f 18 per dozijn. Wijnazijn van goede kwaliteit f 25 per okshoofd. Selterswater in halve kruiken a f 12. 50 te plaatsen.

DIVERSEN. In Glas- en Aardewerk is nog geene verbetering te melden. Lijnolie is meer gezocht en zoude tot f 17 a f 18 voor groote kelders koopers vinden. Loodwit tot f 17 a f 18 en Zinkwit tot f 25 te plaatsen. Hollandsch Zeildoek verkocht tot f 40 a f 45. Koolteer schaars en tot f 10 a f 11 te verkoopen. Arakleggers weinig gevraagd en tot f 28 a f 30 afgedaan. Propatria papier nog steeds zonder vraag.

WISSELKOERS. Op Holland 6/m. dato 103½ a 104½ %, Gouvernementswissel 103 %; op Engeland 6/m. zigt f 11. 05, op China f 2. 68; op Singapore f 2. 80.

SPECIE. Stukken van f 2. 50. ½ % premie, guldens 1½ a 2 %, Souvereings f 12 25 a 30; Doubloenen f 38, Mexicaansche dollars f 2. 75 à 77; ducaten, oude f 7. 20 a 25, nieuwe f 6. 10.

SCHEEPSVRACHTEN. Sedert ons vorig berigt zijn de volgende bevrachtingen gesloten: *Stad Utrecht* f 65 per last voor Rijst en Suiker en *Admiraal Jan Evertsen* f 55 Rijst, f 60 Suiker, f 75 Arak, om hier en op de Kust te laden voor Amsterdam; *Anna Lena* f 55 Suiker, f 50 Rijst en f 60 Tabak van Samarang naar Amsterdam; *Hugo Grotius* f 60 voor Suiker en Tabak en f 62. 50 Cassia, van Soerabaija naar Amsterdam. De *Amboina* en *Willem Daniel* bedongen f 75 voor eene lading Koffij van Padang naar Holland. Voor de jaarlijksche Reis naar Japan werden opgenomen de *Jan Daniel* tot f 3500 en de *Anna Digna* tot f 4000 per maand. Van vreemde schepen werden nog voor Europa gecharterd de *Witch* (Amer.) £ 2: 5/ per ton voor Rijst van hier naar Bremen; *India* (Br.) £ 4, 7/6 per ton voor Rijst van Akyab naar Bremen en *Princess* (Eng.) £ 3 voor Rijst en Arak naar Bremen. Verder zijn voor eene reis naar China gecharterd: *Jhr. Mr. van de Wall van Puttershoek* a 40 c. van den dollar per pic. voor 10/m. pic. Rijst van Indramaijoe; *Julie* (Zw.) voor f 3000 's maands en *Hendrika* f 3700 's maand naar China en terug; *Solon* (Zw.) met Rijst van Samarang naar China voor 4200 dollars in eens. *Dorothea* f 1 per pic. Rijst naar Macao; en *Adolf van Nassau* 45 c. doll. per pic. Rijst naar Hong Kong of 60 c. naar Shanghae, terwijl nog voorwaardelijk is bevracht de *Sophie Hein* (Hamb.) tot 55 c. doll. per pic. Rijst naar Macao of Hong Kong, onder beding dat het schip op een bepaalden dag te Soerabaija tot inname der lading gereed moet zijn, waaraan echter moeijelijk zal kunnen voldaan worden. Heden is nog bekend geworden de bevrachting van de *Jan Hendrik* met Rijst naar China tot 55 c. van den dollar per pic. en met 60 legdagen. De Eng. schepen *Eblana* en *Algerine* zijn alhier verkocht respectivelijk voor f 13/m. en f 19/m. Ter bevrachting zijn nu nog beschikbaar de *Jan Pietersz. Koen, Constance, Derkina Titia, Burgemeester van Reenen, Amsterdam, Amphitrite* en *Jonge Jan*, alsmede *Nieumulten* (Hamb.) en *Claremont* (Eng.) De schepen *Louise* en *Madura* moeten repareren.

MANILLA den 27 April.

SUIKER. Ruwe. De mooije kwaliteiten zijn zeer gestegen en men heeft contracten aangegaan tot d. 8½ voor current clayed, tot d. 9 voor 2a. blank en tot d. 9½ voor 1a. blank. — KOFFIJ. De verkoopen van nieuwe Koffij op levering hebben plaats gehad tot d. 15 a d. 15½ voor goed Batangas en Lajuna en tot d. 10 a d. 10½ voor gem. Mindana.— INDIGO blijft zonder belangrijken aanvoer. — SAPANHOUT wordt veel aangevoerd en blijft gevraagd tot d. 2½ a d. 3 per picol voor Straight. — CIGAREN. In dit artikel is weinig verandering te melden; alleen n.° 1. 3 en 4 Havanna fatsoen, die niet overvloedig zijn, zijn 22, 50 en 65 c. in prijs gestegen.

AKYAB den 5 Mei.

RIJST. Sedert ons laatste berigt was het Artikel, ofschoon niet overvloedig, voldoende voor de behoefte en men voorzag eene verlaging, die evenwel geen plaats heeft gehad, daar verscheiden koopers, die lang van de markt waren gebleven, nu hunne inkoopen voortzetten en zelfs groote kwantiteiten met eene verhooging van 2 a 3 rs. betaalden, hetgeen de inlanders ziende, hunne prijzen die C. R. 40 a 41 stonden, tot 45 a 46 deed verhoogen. Onze meening is dat, wanneer men eens begon na te denken, de prijzen bepaald zouden moeten dalen. De Rijst die aangevoerd wordt schijnt lang in de magazijnen gelegen te hebben, daar zij zeer stofferig is, en zeker in vooruitzigt op hoogere prijzen opgeslagen is. Men noteert heden weder eene kleine verlaging. C D 42 a 44.

Den 14 Mei.

RIJST. De markt was niet zeer levendig door regen en wind. De prijzen souteneren zich door de nog bestaande behoeften en het aanstaande regensaizoen. Goede Necransie wordt met r. 43 a 45 betaald.

Advertentiën.

Heden beviel voorspoedig van een welgeschapen ZOON *ELLEN GRACE TIMMINS*, geliefde Echtgenoote van
Waterloo bij Liverpool EDUARD BROWNE.
26 Junij 1857.

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam informeren aan allen, welke zich ter bekoming der BETREKKING van INSPECTEUR over het BOUWEN bij Adres hebben aangemeld en daarbij Getuigschriften en Teekeningen hebben overgelegd, dat die Stukken ter Gemeente-Secretarie ter hunner beschikking liggen en aldaar kunnen worden **afgehaald** van des morgens *tien* tot des namiddags *drie* ure.

Rotterdam 30 Junij 1857.

Burgemeester en Wethouders voorn.
De Secretaris, De Burgemeester,
STORM VAN 'S GRAVESANDE. J. F. HOFFMAN.

*** De Heeren HOPE & Co. vermeenen de Houders van Schuldbekentenissen van de beide Leeningen ten laste van de *Bank der Vereenigde Staten te Philadelphia* (zijnde van de Eerste Leening slechts zeven, en van de Tweede Leening slechts een en tachtig Schuldbekentenissen tot heden ten achteren gebleven om eene keuze uit te brengen) nogmaals te moeten oproepen, zich overeenkomstig het in der tijd uitgevaardigd berigt te verklaren.

Amsterdam, 26 *Junij* 1857.

Openbare Vrijwillige Verkooping.

De Notarissen VAN DER HOOP en REEPMAKER, residerende te Rotterdam, en JAN VAN STIPRIAAN LUISÇIUS, residerende te Delfshaven, als last hebbende van hunnen Principaal, zijn voornemens om op Vrijdag den 3den Julij 1857, des avonds ten 6 ure, in de Herberg ***de Vergulde Zwaan***, te Delfshaven, in het openbaar te veilen en te verkoopen:

N.° 1. Een hecht, sterk en bijzonder gunstig gesitueerd **PAND**, waarin sedert vele jaren de **Grossierderij** in **Wijnen** en **Gedisteleerd** met het beste succes is uitgeoefend en sedert eenigen tijd ingerigt tot **Kisten- of Keldermakerij**, met daarachter gelegen **GROND of ERF**, voorts welingerigt **BOVENHUIS**, voorzien van vele Gemakken, en **ERVE**, staande en gelegen aan de westzijde van de Oude Haven, te Delfshaven, wijk A, n.° 120, Kadaster sectie A, n.s 684 en 685.

Grondbelasting 1857 f 19. 44. Zijnde het Benedenhuis in eigen gebruik en dadelijk te aanvaarden en de Bovenwoning verhuurd voor f 150 's jaars.

N.° 2. Een hecht sterk **HUIS**, verdeeld in Twee **Woningen**, en **ERVE**, staande en gelegen aan den Rotterdamschen Dijk, te Delfshaven, wijk D, n.° 68, Kadaster sectie A, n.° 1168.

Grondbelasting 1857 f 9. 86. Verhuurd voor f 2 per week.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen ten Kantoren van voornoemde Notarissen en te veilen Percelen HEDEN, MORGEN en op den voormiddag van den dag der veiling te bezigtigen.

Nederlandsche
HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

VEILING te *AMSTERDAM*, op Woensdag 8 Julij 1857, des namiddags ten *één ure*, in het Lokaal ***de Witte Zwaan***, op den Nieuwendijk, van:

369 Stuks ***St. Domingo*** **MAHONYHOUT**, (waaronder 60 Stuks **Gebloemd**).

1603 Stuks ***St. Domingo*** **POKHOUT**, wegende ongeveer 42000 Nederl. Ponden.

Liggende te Amsterdam, aldaar aangebragt met het Schip *Robert*, Kapitein *J. H. Muller*, van St. Domingo.

Amsterdam 17 *Junij* 1857.

Nederlandsche
HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

VEILING VAN BANCA TIN IN 1857,

te Amsterdam,

op DONDERDAG den 16 JULIJ van

89479 Blokken liggende te *Amsterdam*,
67929 „ „ „ *Rotterdam*,
8822 „ „ „ *Dordrecht*,
8482 „ „ „ *Schiedam*,
5993 „ „ „ *Middelburg*,

welke hoeveelheden, bij tijdigen aanvoer, nog zullen kunnen vermeerderd worden met p. m. 10,000 Blokken.

De verkoop zal geschieden bij Kavelingen van 500 Blokk.

De DIRECTIE geeft voorts de verzekering dat zij vóór medio Junij 1858 geen andere **TIN** aan de markt zal brengen; dat, tot opgenoemd tijdstip, geene Gouvernements-Veilingen van **TIN** in Nederlandsch-Indië zullen gehouden worden, en dat, almede tot voormeld tijdstip, geene verzendingen van dat Metaal van Indië naar China voor Gouvernements-rekening zullen plaats hebben, de hoeveelheid van 10,000 pikols te boven gaande.

De bovenstaande toezegging omvat niet het **TIN** hetwelk aan anderen toebehoort, zoodat het Gouvernement zich voorbehoudt het regt om den Concessionarissen voor de ontginning van het Eiland Billiton, behalve de 6000 pikols **TIN** op Java, ook den verkoop van 3000 pikols in Nederland al dan niet te vergunnen.

Amsterdam 2 *Junij* 1857.

NEDERLANDSCHE
HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

VEILING te AMSTERDAM,
op Dingsdag 14 Julij 1857,

des voormiddags ten *tien* ure, in DE BRAKKE GROND, in de *Nes*, van:

268 Balen ***Australische*** **WOL**, liggende te *Amsterdam*.

53 „ ***Buenos-Ayres*** **WOL**, liggende te *Rotterdam*.

Amsterdam 11 *Junij* 1857.

NEDERLANDSCHE
HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

VEILING te AMSTERDAM,
op Dingsdag 21 Julij 1857,

des middags ten *twaalf* ure, in het Lokaal DE WITTE ZWAAN, op den *Nieuwendijk*, van:

84 Kisten	**SCHILDPAD,**	aangebragt per *Anjer*, van *Macassar*, inhoudende ongeveer 3800 Nederlandsche Ponden, ligg. te *Amsterdam*;
51 „	**DITO,**	aangebragt per *Erasmus*, van *Macassar*;
1 Kist	**DITO,**	aangebragt per *Borneo*, van *Padang*;

te zamen inhoudende ongeveer 5500 Nederl. Ponden, liggende te *Rotterdam*.

100,700 Stuks en **1** Kist Gebroken } **PAARLEMOERSCHELPEN**, aangebragt per *Anjer*, van *Macassar*, wegende ongeveer 55 000 Nederl. Ponden, liggende te *Amsterdam*.

Amsterdam 11 *Junij* 1857.

Te Rotterdam, bij
ARRENBERG & VAN REYN.